

Türkiye’de Ne Eğitimde Ne İstihdamdaki (NEİY) Genç Kadınlar: 2010-2023 Dönemi Bölgesel Analizi

Gözde NALBANT EFE¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, gozde.nalbant@medeniyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4651-2007

Öz: Türkiye’de ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY) olan genç oranının hayli yüksek olduğu bir ülkedir. NEİY gençlerin dağılımı incelendiğinde ise yaklaşık üçte ikisini kadınların oluşturduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı Türkiye’de NEİY kadın nüfusun durumunu, eğitimde ve işgücü piyasasındaki göstergeler yardımıyla ele alarak söz konusu dengesizliğin sebeplerini araştırmak ve Türkiye’de NEİY kadın oranına etki eden faktörleri incelemektir. Bu amaçla çalışmada İBBS Düzey-2 makro veri seti ile 2010-2023 dönemi için panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular, bölgelerin genç bağımlılık oranı ve yaşlı bağımlılık oranının NEİY kadın oranını artıran bir faktör olduğunu ortaya koymuştur. Bölgelerin işsizlik oranındaki artışın kadın NEİY oranını artırdığı, GSYH içinde hizmet sektörünün genişlemesi ile NEİY kadın oranının azaldığı tespit edilmiştir. Kamu kesiminin eğitim harcamalarının NEİY oranının azaltılması bakımından önemli bir faktör olduğu görülmüştür. Özellikle yükseköğretim mezunu kadınların oranı arttıkça NEİY oranının azaldığı ve yükseköğretim mezunu kadınların istihdam piyasasında kendilerine daha kolay alan açabildikleri tespit edilmiştir. Kamu kesiminin istihdam piyasasına müdahale eden önemli kurumu olan İŞKUR tarafından işe yerleştirilen genç kadın sayısı arttıkça NEİY kadın oranı da düşmekte ve kadınların kalıcı olarak istihdam olanağına kavuştuğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak NEİY kadın oranının düşürülmesi için eğitim ve istihdam alanlarında cinsiyet odaklı kamu politikalarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: NEİY, Genç Kadınlar, Kamu Politikaları, Panel Veri Analizi

Jel Kodları: C23, J21, E62

Young Female Not in Education or Employment (NEET) in Türkiye: Regional Analysis for 2010-2023 Period

Atıf: Nalbant Efe, G. (2025). Türkiye’de Ne Eğitimde Ne İstihdamdaki (NEİY) genç kadınlar: 2010-2023 dönemi bölgesel analizi. *Fiscaeconomia*, 9(Toplumsal Cinsiyet Özel Sayısı), 293-320. <https://doi.org/10.25295/fsecon.1694322>

Geliş Tarihi: 08.05.2025
Kabul Tarihi: 15.08.2025

Telif Hakkı: © 2025. (CC BY) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Abstract: Türkiye is a country with a very high rate of young people who are not in education, employment, or training (NEET), and two-thirds of the NEETs are female. The aim of this study is to investigate the reasons for the imbalance in question by addressing the situation of the NEET female population in Türkiye with the help of indicators in education and the labor market, and to examine the factors affecting the NEET female rate. For this purpose, panel data analysis was conducted for the period 2010-2023 with the NUTS Level-2 macro data set. The findings revealed that the young dependency ratio and the old dependency ratio of the regions are factors that increase the NEET female rate. While the increase in the unemployment rate of the regions increases the female NEET ratio, the expansion of the service sector in GDP decreases it. Public education expenditures are important in reducing the NEET rate. As the proportion of females with higher education increases, the NEET rate decreases, and that they can more easily open up a space for themselves in the employment market. As the number of young women placed in jobs by the Turkish Employment Agency (İSKUR) increases, the NEET female rate also decreases, and women have permanent employment opportunities. As a result, gender-focused public policies should be developed and generalized in the fields of education and employment in order to reduce the NEET female rate.

Keywords: NEET, Young Female, Public Policy, Panel Data Analysis

Jel Codes: C23, J21, E62

1. Giriş

İngilizce "not in education, employment or training (NEET)" ifadesi ile literatüre giren ve Türkçeye "ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY)" şeklinde çevrilebilecek olan NEİY kavramını Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK); işsiz ve işgücüne dahil olmayan genç nüfusta yer alıp aynı zamanda eğitime (örgün eğitim, yaygın eğitim, çıraklık eğitimi, kurs) devam etmeyen nüfus şeklinde tanımlamıştır. Ne istihdamda ne de eğitimde olan genç nüfusun toplam genç nüfusa oranı ise NEİY oranını ifade etmektedir. Gençlerin eğitimlerini tamamlamalarının ardından istihdama ve üretim sürecine dahil olmaları, yarattıkları ekonomik değer ile kendi gelirlerini elde etmelerinin yanında ülkenin toplam refah düzeyine de katkı sağlamaları beklenir. Bir ülkede eğitime devam etmeyen ancak bununla birlikte istihdama da dahil olmayan gençlerin yaygın olması, ekonomik açıdan ortaya çıkan fırsat maliyetlerinin yanında söz konusu gençlerin sosyal hayatları açısından da çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Özellikle bu kapsamda yer alan genç kadınlar ekonomik bağımsızlığa kavuşamamakta, ailelerinin/eşlerinin gelirine ya da kamu sosyal yardımlarına muhtaç hale gelmekte, bu durum kadının ekonomik ve sosyal açıdan güçlenmesi önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır.

NEİY kapsamında olmak gençlerin ekonomik, sosyal ve kültürel birikimlerini geliştirebilmelerinin önünde önemli bir engele dönüşmekte ve gençlerin genel mutluluk düzeyini de olumsuz etkilemektedir (Erdoğan vd., 2017, s. 13). Eğitimden ayrılan ve işgücü piyasasında yer almayan gençler, sosyal dışlanma ve yoksulluk riskiyle karşı karşıya kalmaktadır (ETF, 2020, s. 37). NEİY gençler politik ve sosyal olarak yabancılaşıma riski altındadır, politik ve sosyal hayata katılım düzeyleri akranlarından daha düşüktür (Eurofound, 2012, s. 2). Özellikle genç kadınlarda NEİY kapsamında olmak politik karar alma mekanizmalarına katılımı azaltmakta, bu kişiler akranlarına kıyasla çevresindeki insanlara daha az güven duygusu geliştirebilmektedir (Erdoğan vd., 2017, s. 18). Ayrıca eğitim, öğrenim ve çalışma konusunda bir motivasyonu bulunmayan gençler için, erken ebeveynlik, madde kullanımı, sağlıksız yaşam, suça bulaşma, intihara eğilim gibi risklerin de söz konusu olduğu ve toplumsal yaşam dinamikleri açısından da olumsuz bir etki oluşturduğu kabul edilmektedir (Dama, 2017, s. 12; Gutiérrez-García vd., 2018).

2023 yılında küresel olarak 15-24 yaş grubundaki her beş gençten biri -toplamda 256 milyon genç- ne eğitimde ne de istihdamda yer almaktadır. Bunların 171 milyonunu ise genç kadınlar oluşturmaktadır. Dünyada genç kadınların NEİY oranı %28,1 ile genç erkeklerin oranının (%13,1) iki katından daha fazladır (ILO, 2024, s. 10). Türkiye’de ise 2023 yılında 15-24 yaş aralığında 6,6 milyonu erkek 6,3 milyonu ise kadın olmak üzere yaklaşık 12,9 milyon genç bulunmaktadır. Söz konusu genç nüfusun eğitim basamaklarını tamamlamakta yahut eğitimini tamamlamış ve istihdama dahil olmuş olmaları beklenir. Oysa istatistikler Türkiye’de 15-24 yaş arasında bulunan her 100 gençten 22’sinin (2,9 milyon) ne eğitimde ne de istihdamda yer aldığını göstermektedir. Bu durum genç kadınlar arasında daha da yaygındır. 2023 yılında 15-24 yaş arası her 100 erkekten 16’sı NEİY kapsamına girerken, genç kadınlarda ise 100 kişiden 30’u bu kapsamda yer almaktadır. NEİY’in tanımı 15-29 yaş grubu olarak genişletildiğinde bu fark daha da açılmakta, erkeklerin %15,6’sı, kadınların ise %36,3’ünün ne eğitimde ne de istihdamda yer aldığı görülmektedir (TÜİK, 2025a).

Türkiye, genç nüfus yoğunluğu açısından önemli bir potansiyele sahip olup, genç ve dinamik nüfusun sağladığı imkanlar bakımından demografik fırsat penceresinde bulunmaktadır. Doğurganlık oranlarının düşmesi, ortalama insan ömrünün uzaması ve nüfusun yaşlanma eğilimine girmesiyle birlikte bu demografik fırsat penceresinin 2050 yılında kapanacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla, Türkiye’de gençlere sağlanacak nitelikli eğitim ve istihdam fırsatları, uzun vadede ciddi bir ekonomik büyüme ve toplumsal refah artışı potansiyeli taşımaktadır (ÇSGB, 2021, s. 7). OECD tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, NEİY grubunda yer alan gençlerin eğitimde ve istihdamda yer almamasının OECD ülkelerinde GSYH’nin %0,9’u ile %1,5’i bandında bir ekonomik kayba yol açtığı, Türkiye’de ise bu kaybın GSYH’nin %3,8’i düzeyinde olduğu tahmin edilmiştir (Özer & Suna, 2023, s. 9).

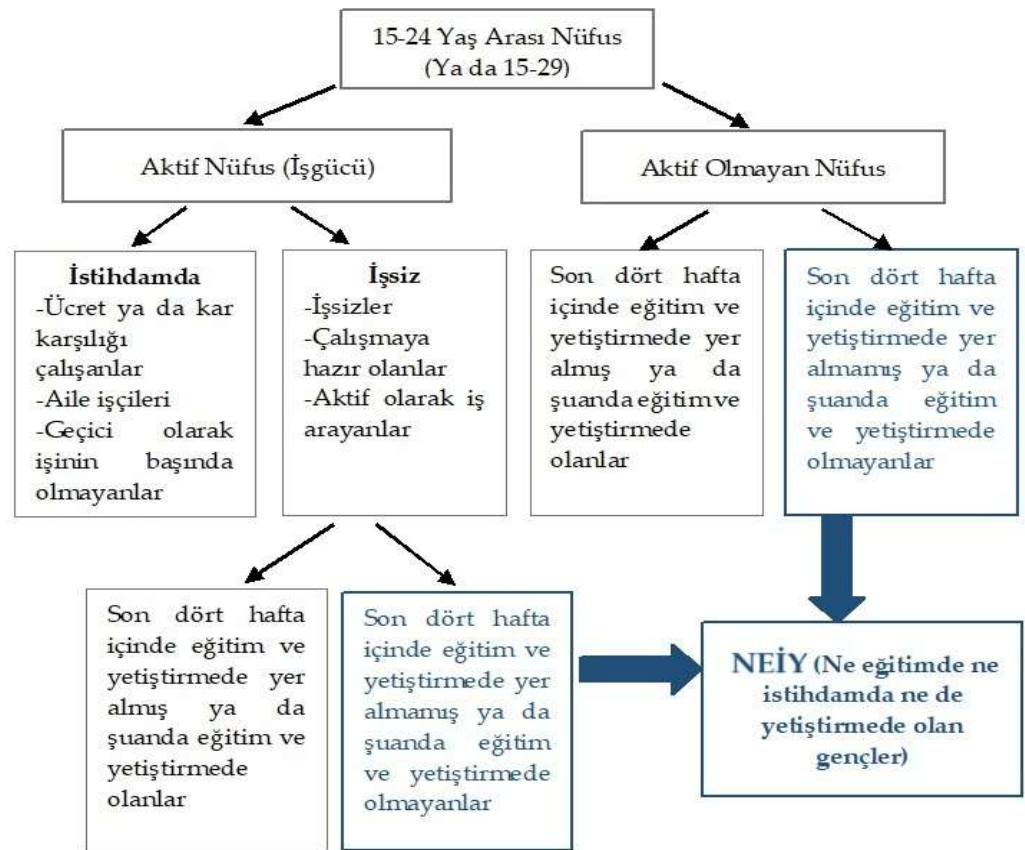
Bu çalışma, Türkiye’de NEİY gençlerin yaklaşık üçte ikisini oluşturan kadınların durumunu, eğitim ve işgücü piyasasındaki göstergeler yardımıyla incelenmekte; NEİY kadın oranının azaltılmasına yönelik politika önerilerinin neler olabileceğini ele almaktadır. Türkiye’de NEİY gençler giderek dikkat çeken bir konu olmasına rağmen, mevcut literatürde konunun cinsiyet perspektifinin yeterince tartışılmadığı gözlemlenmektedir. Oysa NEİY kategorisinin cinsiyet boyutunu hesaba katmadan tartışmak, geliştirilecek politikaların etkinliğini ve hedeflenebilirliğini sınırlandırmaktadır. Çalışmada özellikle Türkiye bağlamında sorunun aciliyeti ve önemi istatistiki veriler yardımıyla ortaya koyulacak ve sorunun çözümü için NEİY genç kadınlar özelinde politika önerileri geliştirilmeye çalışılacaktır.

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de NEİY kapsamına giren gençler arasında kadınların durumunu analiz etmek ve NEİY kadın oranına etki eden faktörleri tespit etmektir. Bu amaçla ikinci bölümde NEİY kavramının çerçevesi içinde Türkiye’deki genç kadınların eğitim ve işgücü piyasasındaki durumları ortaya koyulacaktır. Türkiye’de NEİY kadınların oranı, hem erkeklerle hem de diğer ülkelerle karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır. Üçüncü bölümde NEİY kadın olmanın belirleyicileri üzerine ampirik literatür incelenecek, dördüncü bölümde ise Türkiye’nin İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) Düzey-2 verilerinden faydalanılarak 2010-2023 döneminde Türkiye’de NEİY kadın oranını belirleyen faktörler panel veri yardımıyla analiz edilecektir. Son bölümde ise elde edilen bulgulara dayanarak NEİY kadın oranının azaltılabilmesi için uygulanabilecek politika önerileri tartışılacaktır.

2. Kavramsal Çerçeve ve Göstergelerle NEİY Kadınlar

2.1 NEİY Kavramı

NEİY kavramı ilk olarak İngiltere’de 1994 yılında gençlerin istihdam durumlarının sınıflandırılmasına yönelik çalışmalar esnasında ortaya çıkmıştır. Galler’deki gençlerin eğitim, yetiştirme ve istihdamdaki durumlarını incelemekte olan Istance, Rees & Williamson (1994) bu kategorilerden herhangi birine dahil olmayan gençleri Status0 olarak sınıflandırmıştır. Daha sonra İngiltere’de Sosyal Dışlama Birimi’nin bu konsepti kullanmaya başlamasıyla birlikte NEİY teriminin kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır (Social Exclusion Unit, 1999). Gençlerin işgücü piyasasıyla ilişkileri incelenirken, genç istihdam oranı ve genç işsizlik oranı gibi kavramlar yalnızca işgücü piyasasında aktif olarak yer alan gençleri kapsadığı için yetersiz bulunmaya başlamış ve NEİY kavramı literatürde daha fazla tartışılmaya başlanmıştır. NEİY, araştırmacıların, ulusal ve uluslararası kuruluşların hem eğitimden hem de çalışma yaşamından uzak olan gençlerin işgücü piyasasındaki riskli durumlarını ve sosyal dışlanmalarını ele alan konularda başvurdukları temel bir çerçeve haline gelmiştir (Eurofound, 2012, s. 19).

Şekil 1. NEİY Kavramının İçeriği (Kaynak: ETF, 2015, s. 10)

NEİY kavramının ülkelerin gündemine girmeye başlamasıyla birlikte NEİY gençlerin nüfus içerisindeki oranı da merak konusu olmuştur. Çeşitli ülkeler ve uluslararası kuruluşlar NEİY gençlerin genç nüfus içindeki oranını ölçmeye ve takip etmeye başlamıştır. Bazı ülkeler 15-24 yaş arasında ne eğitimde ne istihdamda olan gençleri NEİY olarak kabul ederken, bazı ülkelerde ise 15-29, 15-34 gibi farklı yaş gruplarındaki gençler NEİY olarak kabul edilmiştir. Uluslararası İstihdam Örgütü (ILO) ve 15-24 yaş aralığındaki NEİY gençlerin istatistiklerini yayınlamaktadır. OECD 15-29 yaş arasındaki ne eğitimde ne istihdamda olan gençleri NEİY olarak sınıflandırmakta ve istatistikleri takip etmektedir. Avrupa Birliği veri tabanında ise üye ve aday ülkeler için 15-17, 15-19, 15-24, 15-29 ve 15-34 yaş gruplarına göre ulusal düzeyde, 15-24, 15-29, 18-24, 18-29 yaş grupları bakımından ülkelerin bölgeleri itibarıyla NEİY verileri derlenmektedir.

Yaş grupları bakımından NEİY'in tanımında farklılıklar bulunsa da aktif nüfus içinde işsiz olan ve son dört haftada eğitim-öğretim-yetiştirmede yer almayan ya da aktif olmayan nüfus içinde son dört haftada eğitim-öğretim-yetiştirmede bulunmayan gençler NEİY olarak tanımlanmaktadır (Şekil 1). Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarını İyileştirme Vakfı ise NEİY olmanın sebeplerinden yola çıkarak NEİY gençleri 5 alt kategoride sınıflandırmıştır. Bunlar (Eurofound, 2012, s. 24):

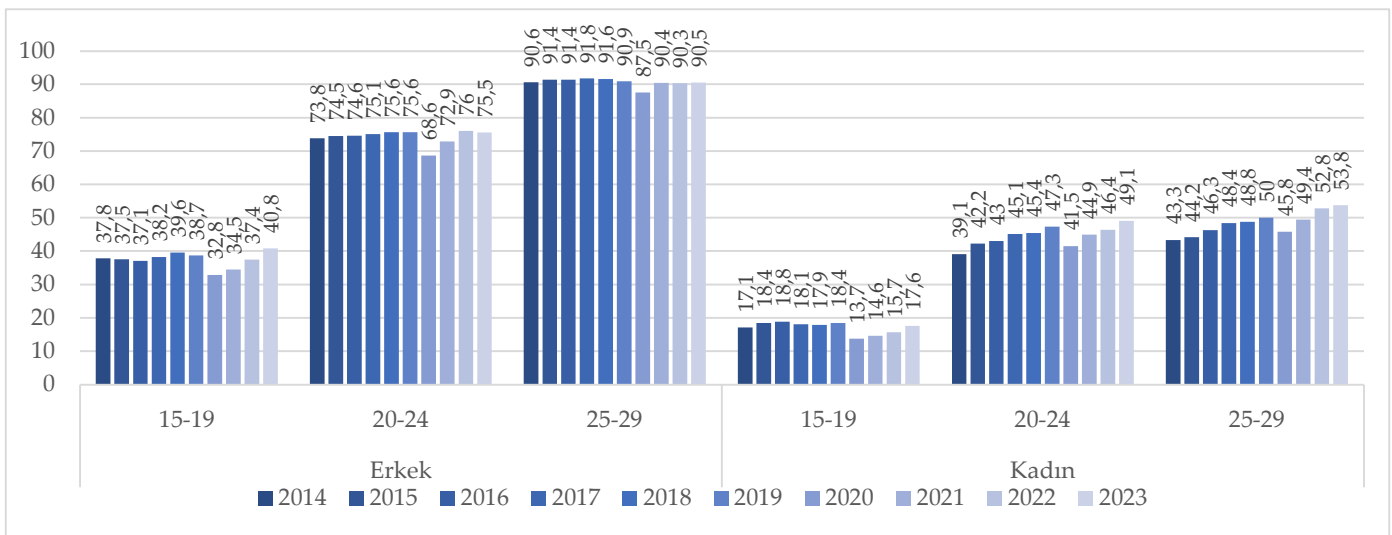
1. (En büyük alt grubu oluşturan) Konvansiyonel işsizler,
2. Bakım verme ve aile içi sorumlulukları olan ve hasta veya engelli oldukları için çalışmaya uygun olmayanlar,
3. Başka bir sorumluluğu olmadığı halde iş veya eğitim aramayanlar, umudu kırılmış olanlar, ya da tehlikeli veya asosyal yaşam tarzını benimsemiş gençler,
4. Aktif olarak iş veya eğitim arayan, ancak yeteneklerine ve statülerine uygun gördükleri fırsatları kollayan gençler,
5. Seyahat eden ve sanat, müzik, kendini geliştirme gibi faaliyetlerde bulunan, gönüllü olarak NEİY olan gençlerdir.

Bahsi geçen kategoriler, NEİY grubunun oldukça heterojen bir nüfusu kapsadığını, tamamen dezavantajlı konumu nedeniyle gönülsüz olarak NEİY olanların yanında kendi isteğiyle eğitimi ya da işi bırakmış gençleri bir arada ele aldığını göstermektedir.

2.2 Türkiye’de NEİY Kadınlar

Bu bölümde Türkiye’de NEİY kadınların kapsamı bakımından bir çerçeve çizilebilmek üzere NEİY tanımından yola çıkılarak öncelikle aktif nüfus yani işgücü olarak tanımlanan genç kadın nüfusu incelenmiştir. Sonrasında aktif olmayan genç kadın nüfusun işgücüne dahil olmama sebepleri değerlendirilmiştir. Eğitimde yer alan gençler NEİY kapsamına girmediği için, genç kadınların eğitim düzeyi ve eğitim-öğretime devam etme oranları incelenmiştir. Aktif nüfus içinde genç kadınların istihdam ve işsizlik düzeyleri de değerlendirildikten sonra, Türkiye’de NEİY genç kadınların durumu erkeklerle karşılaştırmalı olarak 15-24 ve 15-29 yaş grupları itibarıyla ortaya koyulmuştur.

Aktif nüfus başka bir deyişle işgücü, bir ülkede istihdam edilenler ile işsizlerin toplamından oluşmaktadır. Yani bir işte çalışma isteği olup iş arayanlardan istihdam edilenler ve iş bulamayanlar, işgücü kapsamına girmektedir. İşgücüne dahil olanların çalışma çağındaki nüfus içindeki oranı ise işgücüne katılma oranıdır. Şekil 2’de Türkiye’deki genç nüfusun 2014-2023 döneminde yaş grupları ve cinsiyete göre işgücüne katılma oranı yer almaktadır. 15-19 yaş grubunda yer alan gençlerde erkeklerin işgücüne katılma oranı %38-40 dolaylarında iken, kadınlarda %17-18 seviyelerindedir. 20-24 yaş grubunda erkeklerin işgücüne katılma oranı 2014 yılında %73,8 iken 2023 yılında %75,5’e, kadınlarda ise 2014 yılında %39,1 seviyesinden 2023 yılında %49,1 düzeyine kadar yükselmiştir. 25-29 yaş grubunda erkek işgücüne katılma oranı pandemi dönemi hariç %90 ve üstünde gerçekleşmiş, kadınlarda ise 2014 yılında %43,3 seviyesinden 2023 yılında %53,8 düzeyine artış göstermiştir. İlgili dönemde kadın işgücüne katılma oranında özellikle 20-24 ve 25-29 yaş grubunda önemli ölçüde artış sağlanmış olsa da erkeklerle kıyaslandığında oldukça düşük seviyede olduğu görülmektedir. Türkiye’de genç kadınların işgücüne katılma oranının düşük olması, genç kadınların önemli bir bölümünün aktif olmayan nüfus kapsamında yer alarak NEİY kategorisine girdiğini göstermektedir.

Şekil 2. Genç Nüfusun İşgücüne Katılma Oranı, 2014-2023 (Kaynak: TÜİK, 2025a)

Türkiye’de aktif olmayan nüfus kapsamındaki kadınların işgücüne katılmama sebeplerinden en önemlisi, hanedeki işbölümüyle ilgilidir. Ev işlerinin kadının görevi olarak görülmesi, çocuk ve yaşlı bakımı gibi konularda verilmesi gereken sosyal hizmetlerin eksikliği nedeniyle sorumluluğun kadınlara yüklenmesi, kadınları hanelerde çocuklara ve diğer hane halkına başlıca bakım veren konumuna getirmektedir (Erdoğan vd., 2017, s. 7). Ülke genelinde kadınların hanehalkı ve aile bakımı için bir günde ayırdığı

süre ortalama 4 saat 35 dakika iken, erkeklerde ortalama 53 dakikadır (TÜİK, 2024, s. 22). 2023 yılında 15 yaş ve üstü toplam kadın nüfusu içinde işgücüne katılmayan kadınların %42,3'ü ev işleri ile meşgul olduğu, %11,6'sı eğitim ve öğretime devam ettiği, %12,1'i ise ailevi ve kişisel nedenlerle, %17,4'ü engelli, yaşlı ya da hasta olduğu için, %6,2'si ise emekli olduğu gerekçesiyle işgücüne dahil olamamıştır (TÜİK, 2025a). Genç kadınlar açısından incelendiğinde bu dağılımın yaş grupları bakımından değişkenlik gösterdiği görülmektedir (Tablo 1). Özellikle 15-24 yaş grubunda ev işleri sebebiyle işgücüne katılmadığını belirtenlerin oranı genel ortalamadan daha düşük olup yıllar içinde gerileme göstermiş, eğitim ve öğretime devam ettiği için işgücüne katılmayanların oranında ise artış sağlanmıştır. Bu gösterge, aktif olmayan nüfus içinde yer alan ancak eğitim-öğretim-yetistirmede bulunan kadın nüfusun artış gösterdiğini, bu doğrultuda NEİY kadın oranında yıllar içinde azalma olacağına işaret etmektedir. Ancak 24-29 yaş grubundaki genç kadınların işgücüne katılmama sebepleri, toplam kadın nüfusun ortalamalarıyla benzeşmektedir. 2023 yılında işgücüne dahil olmayan 25-29 yaş grubundaki kadınların toplamda %74,5'i ev işleri ya da ailevi ve kişisel nedenlerle işgücüne katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 1. Genç Kadınların İşgücüne Katılmama Sebeplerinin Dağılımı (%) (2014-2023)

	Ev işleri ile meşgul			Eğitim ve öğretime devam ediyor			Ailevi ve kişisel nedenler			Engelli ya da hasta		
	15-19	20-24	25-29	15-19	20-24	25-29	15-19	20-24	25-29	15-19	15-24	25-29
2014	20,6	51,5	64,2	69,7	23,5	3,8	2,0	9,0	16,7	1,4	2,3	2,7
2015	18,8	51,4	65,1	72,1	23,8	3,3	2,3	9,4	17,3	1,3	2,6	2,4
2016	17,4	48,0	60,6	73,3	25,8	3,6	2,2	10,0	20,3	1,2	2,9	2,7
2017	17,2	48,9	61,1	73,4	24,0	3,3	2,5	11,4	21,2	1,6	2,8	2,6
2018	16,3	48,5	60,4	75,0	26,5	3,9	2,0	10,7	20,6	1,3	2,6	2,8
2019	15,6	45,7	61,7	75,7	27,2	3,5	1,9	10,7	19,3	1,3	3,0	2,8
2020	13,0	35,5	49,4	73,4	29,3	4,0	2,2	10,7	23,7	1,2	2,7	2,8
2021	11,7	33,0	46,7	78,4	33,0	4,4	2,5	13,8	28,9	1,4	2,9	3,8
2022	12,1	34,9	47,1	78,2	33,3	5,8	2,8	12,9	28,2	1,5	3,5	3,4
2023	10,2	30,9	42,4	78,1	31,8	4,2	3,4	15,4	32,1	1,7	3,7	4,0

Kaynak: TÜİK, 2025a.

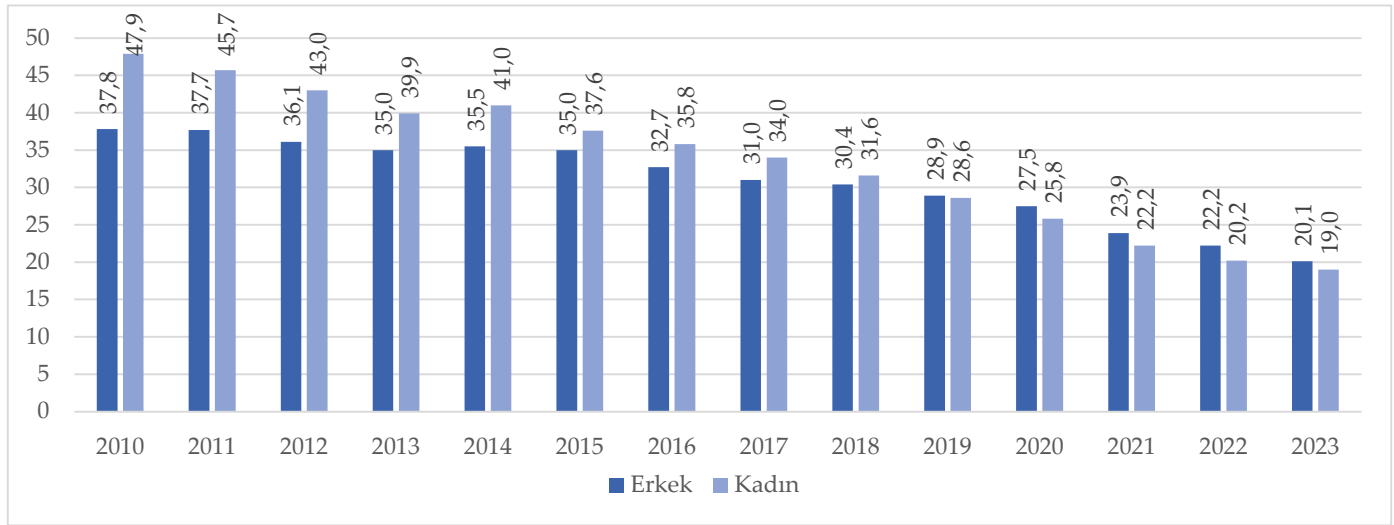
Türkiye’de kadınların işgücüne katılma ve istihdam oranlarındaki düşüklüğün temel sebeplerinden biri olarak eğitim düzeyinin erkeklerden daha düşük olması gösterilmektedir. 2023 yılında Türkiye genelinde ortalama eğitim süresi kadınlarda 8,6 yıl, erkeklerde ise 10,1 yıldır (TÜİK, 2025b). Ancak genç nüfus açısından incelendiğinde, kadınların bitirdikleri eğitim düzeyinin, son yıllarda erkeklerin ortalamasını geçtiği görülmektedir. Özellikle yükseköğretimde kadınların net okullaşma oranı 2023 yılı itibarıyla %51,2 düzeyine ulaşmış olup erkeklerde bu oran %41,1’dir (TÜİK, 2025c). Başka deyişle eğitim seviyesi bakımından ülke genelinde kadınların, erkekler karşısındaki dezavantajlı durumu sürmekle birlikte, gençler arasındaki dağılıma bakıldığında kadınların eğitim düzeyi erkeklerden daha yüksek bir seviyeye ulaşmıştır (Tablo 2). 2014 yılında 15-24 yaş grubundaki lise ve dengi meslek yüksekokulu ile yüksekokul veya fakülte mezunu erkeklerin aynı yaş grubundaki erkek nüfusa oranı toplamda %36,1 iken 2023 yılında %51,7’ye ulaşmış, kadınlarda ise 2014 yılında %34,4 iken 2023 yılına gelindiğinde bu oran %55 seviyesine yükselmiştir. 15-29 yaş aralığındaki gençler bakımından da durum benzerdir. 2014 yılında lise ve dengi meslek yüksekokulu ile yüksekokul veya fakülte mezunu erkeklerin aynı yaş grubundaki erkek nüfusa oranı %40,2 seviyesinden 2023 yılında %57,8 seviyesine yükselirken, kadınlarda 2014 yılındaki %35,9 seviyesinden 2023 yılında %59,2 düzeyine ulaşmıştır. Bitirilen eğitim düzeyi potansiyel işgücü bakımından değerlendirildiğinde kadınların, 15-24 yaş grubunda 2013 yılında, 15-29 yaş grubunda ise 2017 yılında erkeklerden daha yüksek bir eğitim seviyesine ulaşmış görünmektedir.

Tablo 2. Genç Nüfusun Bitirdiği Eğitim Düzeyi (%) (2010-2023)

	15-24 Yaş						15-29 Yaş					
	Erkek			Kadın			Erkek			Kadın		
	Lise ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul veya Fakülte	Toplam	Lise ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul veya Fakülte	Toplam	Lise ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul veya Fakülte	Toplam	Lise ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul veya Fakülte	Toplam
2010	32,9	3,2	36,1	30,7	3,7	34,4	33,0	7,2	40,2	28,7	7,2	35,9
2011	32,9	5,3	38,2	30,6	6,2	36,8	33,1	9,9	42,9	28,8	10,0	38,7
2012	31,2	5,6	36,8	30,1	6,6	36,7	32,2	10,6	42,8	28,3	10,9	39,2
2013	31,7	6,3	38,0	29,9	8,5	38,4	32,0	11,9	43,9	27,8	13,3	41,0
2014	31,0	7,2	38,2	29,8	9,7	39,4	31,7	13,4	45,0	27,8	15,0	42,9
2015	30,8	7,5	38,3	30,1	10,3	40,4	31,3	14,9	46,2	28,2	17,0	45,1
2016	34,5	7,7	42,1	34,7	10,5	45,2	32,5	15,6	48,0	28,9	18,1	47,0
2017	34,0	7,8	41,8	34,3	10,9	45,2	31,9	15,7	47,5	29,6	18,7	48,3
2018	36,8	7,9	44,7	37,1	11,3	48,3	33,5	16,0	49,6	30,7	19,7	50,3
2019	36,9	7,9	44,7	37,6	11,5	49,1	33,2	16,2	49,4	31,4	20,4	51,7
2020	37,8	8,7	46,5	38,4	12,6	51,0	33,6	17,4	51,0	31,9	21,9	53,8
2021	40,6	9,7	50,3	39,2	14,2	53,4	36,5	18,3	54,9	32,6	23,3	55,9
2022	42,6	9,5	52,1	41,1	14,1	55,2	38,6	18,5	57,1	33,7	24,0	57,7
2023	43,3	8,5	51,7	42,0	12,9	55,0	39,8	18,0	57,8	35,3	23,9	59,2

Kaynak: TÜİK, 2025b.

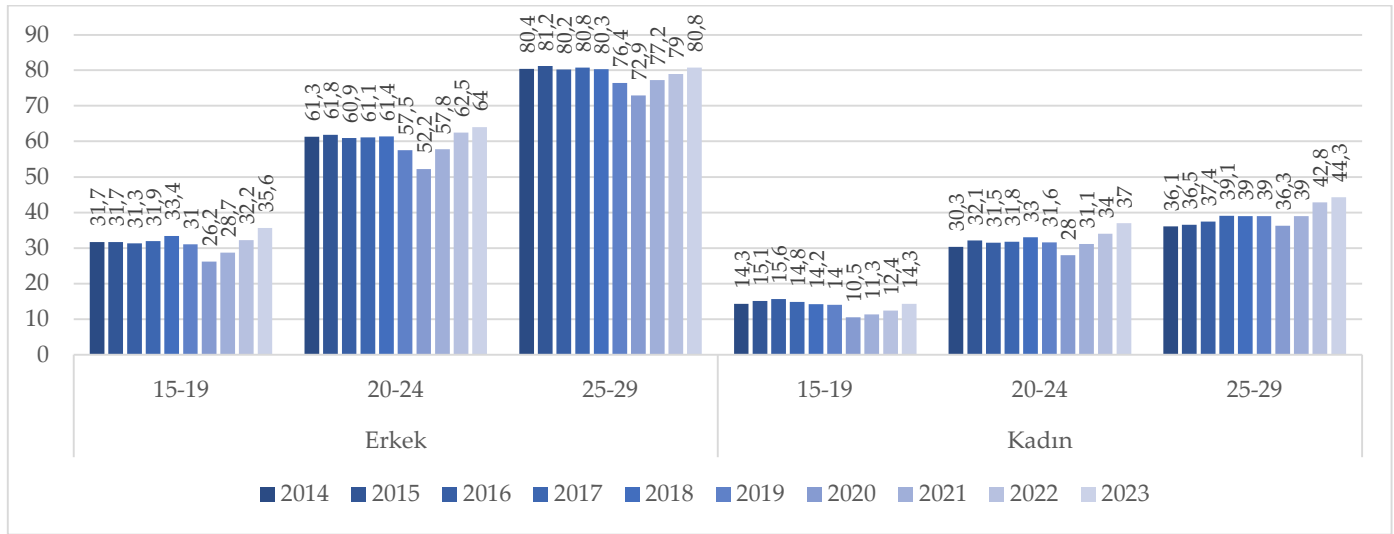
Eğitim ve öğretimde yer almayanların NEİY kapsamında yer aldıkları düşünüldüğünde, eğitim ve öğretime devam etmeyen gençlerin oranı da önemli bir gösterge haline gelmektedir. Avrupa Komisyonu 18-24 yaş arasında bulunan, ortaöğretim düzeyinde eğitimini tamamlamış ve eğitim-öğretime devam etmeyen gençlerin istatistiklerini yayınlamaktadır. Şekil 3'te görüleceği üzere ortaöğretim sonrası eğitim-öğretime devam etmeyenlerin oranında Türkiye'de son yıllarda önemli ölçüde düşüş sağlanmıştır. Erkeklerde 2010 yılında %37,8 olan söz konusu oran 2023 yılında %20,1 seviyesine, kadınlarda ise 2010 yılında %47,9 olan oran 2023 yılında %19 seviyesine inmiştir. 18-24 yaş aralığında eğitim-öğretime devam etme oranında görülen iyileşme, NEİY oranlarında da iyileşmeye yol açmaktadır. Bununla birlikte bitirilen eğitim seviyesi oranlarında olduğu gibi genç kadınların, eğitim-öğretime devam etme oranı bakımından da genç erkekleri 2019 yılı itibarıyla yakaladığı hatta öne geçtiği söylenebilmektedir. Bu durum genç kadınların eğitime katılımını hedefleyen kamu politikalarının başarılı olduğunu göstermenin yanı sıra, kadınların işgücüne erken yaşta geçiş yapma olasılıklarının erkeklerden daha düşük olmasından kaynaklanabilir. Bununla birlikte kadınların akademik başarılarının yüksek olması ve üniversite eğitiminin bir statü ve güçlenme aracı olarak görülmesi de eğitime devam oranlarını artırıcı yönde etki edebilmektedir. Ek olarak Türkiye'de son yıllarda üniversite sayısı ve kontenjanlarında sağlanan belirgin artış, genç kadınların üniversiteye erişimini de kolaylaştırarak bu eğilimi güçlendirmiştir.

Şekil 3. Eğitim-Öğretime Devam Etmeyenlerin Oranı, 2010-2023 (Kaynak: Eurostat, 2025c)

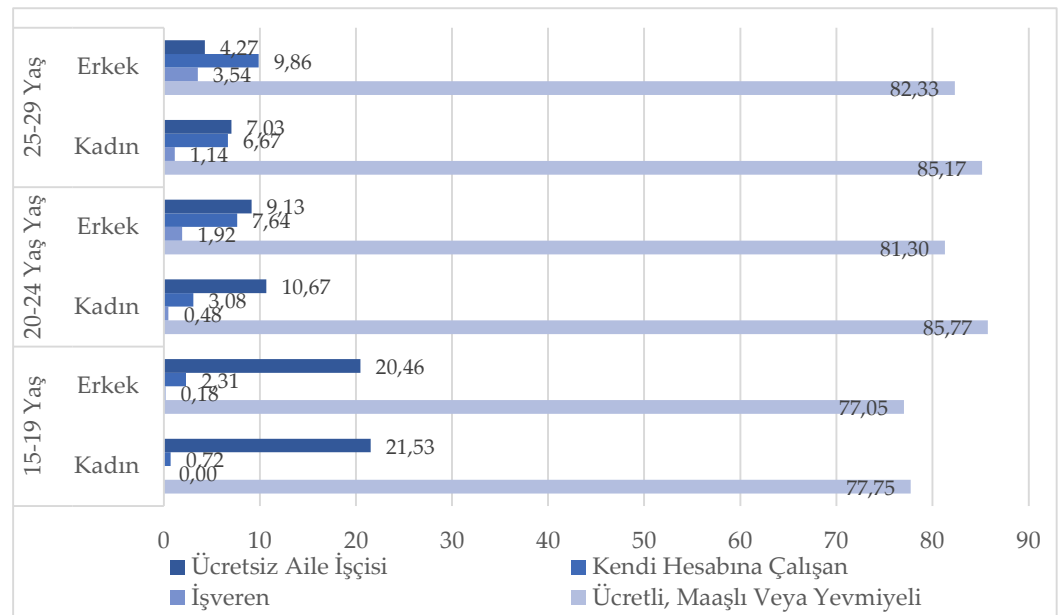
Tablo 2 ve Şekil 3'ten görüldüğü üzere genç kadınlar ve erkekler arasında, istihdam piyasasında yer alma ya da NEİY olma olasılığı bakımından doğan farklılıkları açıklamak için eğitim seviyesi bir gösterge olmaktan çıkmıştır. Ancak kadınların işgücüne katılma kararı, halen toplumsal cinsiyet rolleri olarak kadınlara biçilen ev içi sorumluluklar ya da kadının çalışmasına karşı olumsuz bakış açısı etrafında şekillenmektedir. Genç kadınlar yüksek eğitim seviyesine sahip olsalar bile, toplumda ikincil iş gücü olarak görülmeye devam etmektedir. 2021 yılında kadının çalışmasına ilişkin algıları ölçen TÜİK araştırmasında görüş bildirenlerin %49,9'u "Aile geçimi için gerekli değilse kadın çalışmamalıdır", %35,8'i "Kadının asli görevi çocuk bakımı ve ev işleridir", %27,7'si ise "Çalışan kadınlar eve ilgili sorumluluklarını ihmal eder" şeklindeki ifadelerle katıldıklarını belirtmişlerdir (TÜİK, 2021). Bu oranların yüksekliği Tablo 1'de yer verilen işgücüne katılmama sebepleri ile birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'de genç kadınların özellikle 15-24 yaş döneminde eğitim-öğretimle donandıklarını, fakat eğitim hayatının sona ermesiyle birlikte önemli bir bölümünün ataerkil bakış açısıyla şekillenen toplumsal rolleri üstlenmeye devam ettiğini ve bu sebeple çalışma hayatına katılmadıklarını/katılamadıklarını göstermektedir.

Bitirilen eğitim düzeyi bakımından genç kadınlar erkeklerden daha başarılı performans göstermekte olsa da, istihdam oranı bakımından incelendiğinde de genç kadın ve erkekler arasında önemli farklılıkların bulunduğu görülmektedir. Bir işte çalışanların, çalışma çağındaki nüfus içindeki oranı şeklinde hesaplanan istihdam oranı, 15-19 yaş grubu erkeklerde 2023 yılında %35 seviyesine ulaşmışken, kadınlarda %14,3 düzeyindedir. 20-24 yaş grubunda erkek istihdam oranı 2014 yılında %61,3 seviyesinden 2023 yılında %64 düzeyine, kadın istihdam oranı ise %30,3 seviyesinden %37'ye yükselmiştir. Bu yaş grubunda istihdam oranı kadınlarda daha hızlı bir artış göstermiş olsa da yine de erkeklerin oldukça gerisindedir. 25-29 yaş grubunda ise erkek istihdam oranı pandemi dönemi dışında %80 dolaylarında seyretmiş, kadınlarda ise 2014 yılında %36,1 iken 2023 yılında ancak %44,3 düzeyine yükselmiştir (Şekil 4).

Şekil 4. Genç Nüfusun İstihdam Oranı, 2014-2023 (Kaynak: TÜİK, 2025a)

İstihdam edilen gençlerin işteki durumuna göre dağılımı incelendiğinde, genç kadınlarda ücretli, maaşlı veya yevmiyeli ya da ücretsiz aile işçisi olarak çalışma oranı genç erkeklerden daha yüksektir. Kurduğu bir girişim sayesinde kendi hesabına ya da işveren olarak çalışan gençler bakımından, tüm yaş gruplarında erkeklerin oranının kadınlardan daha fazla olduğu görülmektedir. Kendi hesabına çalışan ya da işveren statüsünde çalışanların toplamı olarak hesaplanan girişimcilik oranı, 2023 yılında 15-19 yaş grubu kadınlarda %0,72, erkeklerde %2,5, 20-24 yaş grubu kadınlarda %3,56, erkeklerde %9,56, 25-29 yaş grubu kadınlarda %7,81, erkeklerde ise %13,4 düzeyindedir (Şekil 5).

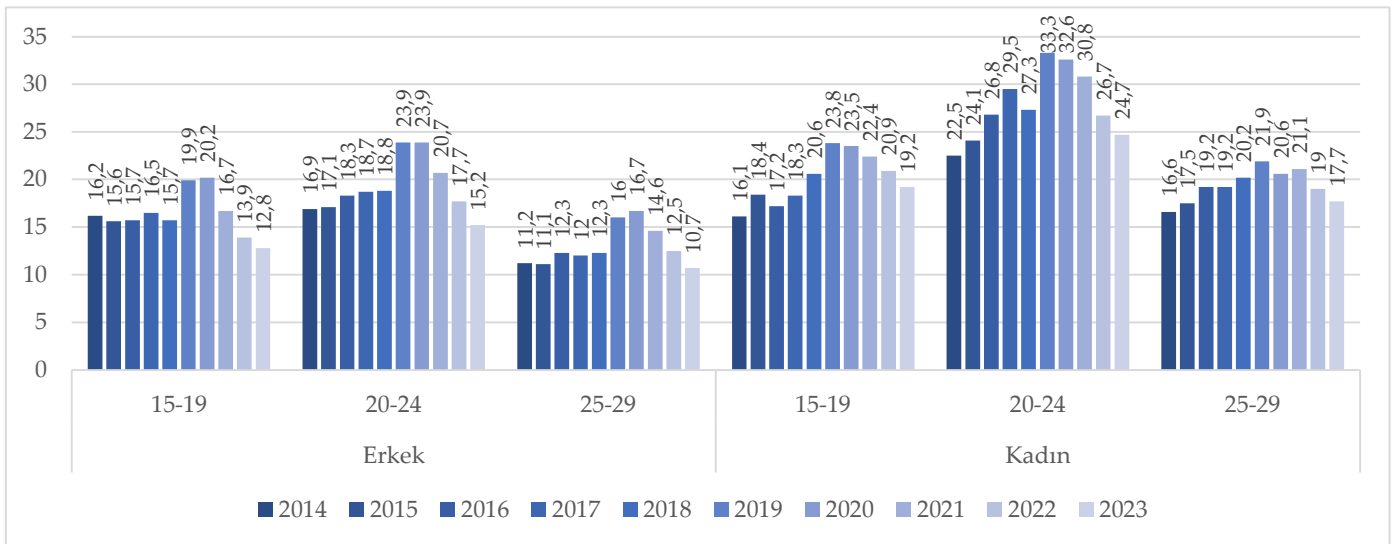
Şekil 5. İstihdamdaki Genç Nüfusun İşteki Durumuna Göre Dağılımı, 2023 (Kaynak: TÜİK, 2025a)

Yaşlıları erkeklerle benzer eğitim seviyesine kavuşmuş olsalar da Türkiye’de genç kadınların girişimcilik oranı erkeklerin gerisinde kalmaktadır. Toplumsal cinsiyet temelli olarak görülebilecek birtakım engellerin genç kadın girişimciliğini de etkilediği görülmektedir. Bu engeller arasında kadınların girişim kurmak üzere ihtiyaç duyduğu başlangıç sermayesine erişimi, girişim kurma kararına aile ya da çevrenin desteği,

toplumun kadın girişimciliğine bakışı gibi unsurlar ön plana çıkmaktadır. Kadının iş hayatında yer alabileceği mesleklere ve pozisyonlara dair kalıplaşmış roller, iş-ev arasında yüklenen sorumluluklar nedeniyle iş yükünün fazla oluşu, finansal sermaye bulmada karşılaştığı güçlükler vb. genç kadın girişimci oranının daha düşük olmasını açıklayan cinsiyet temelli etkenlerdir (Öğüt, 2016, ss.72-74, Akgül Yılmaz ve Nalbant Efe, 2022, ss.213-215).

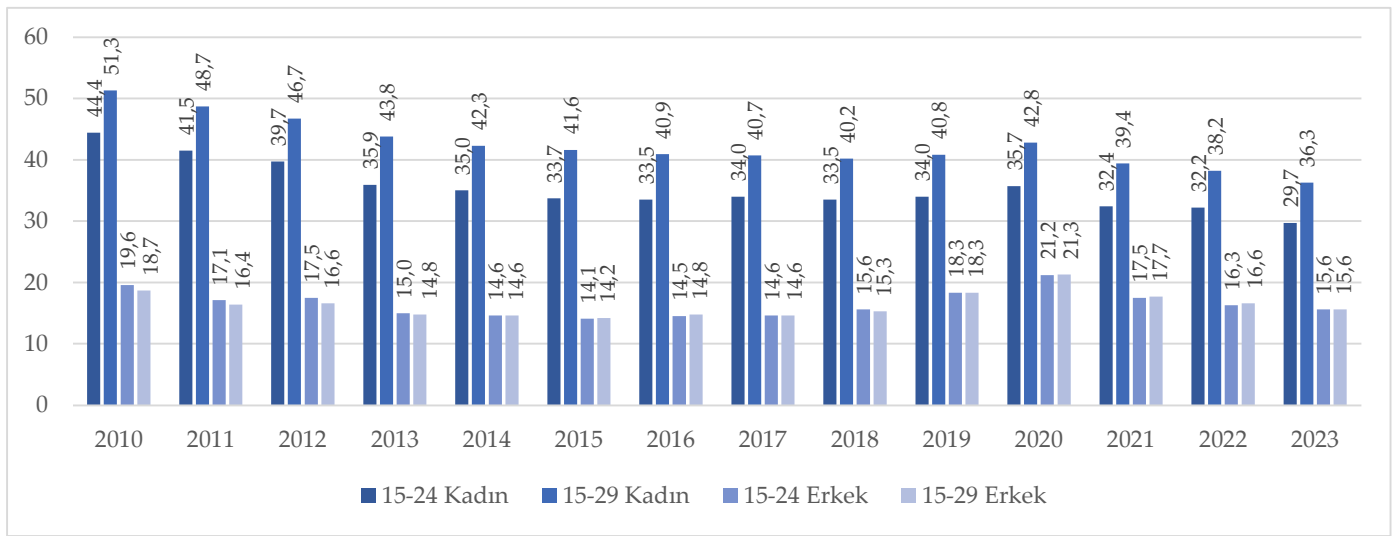
Türkiye’de genç kadınların NEİY kapsamına girmesinin bir diğer nedeni de aktif işgücü içinde yer almasına başka bir deyişle çalışmaya hazır olup iş arıyor olmasına rağmen işsiz olmalarıdır. TÜİK işsizleri, “referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde aktif iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler” şeklinde tanımlamaktadır. İşsizlik oranı, işgücüne katılma oranı ve istihdam oranından farklı olarak, işsiz nüfusun işgücü içindeki oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

İşgücüne dahil olan ve aktif olarak iş arayan gençler arasında işsizlik oranları incelendiğinde, genç kadınların genç erkekler karşısında yine dezavantajlı konumda oldukları görülmektedir. Şekil 6’ya göre 2014-2023 döneminde tüm yaş grupları bakımından genç kadın işsizliği, genç erkek işsizlik oranından daha yüksek seyretmiştir. 2023 yılında 15-19 yaş grubunda erkek işsizlik oranı %12,8 iken kadınlarda %19,2, 20-24 yaş grubunda erkek işsizlik oranı %15,2 iken kadınlarda %24,7, 25-29 yaş grubunda ise erkek işsizlik oranı %10,7 iken kadınlarda %17,7’dir. Hem genç erkek hem de genç kadınlarda işsizliğin en yüksek olduğu yaş grubunun, eğitimden istihdama geçiş aşaması olarak tanımlanabilecek 20-24 yaş grubu olduğu görülmektedir. İşverenlerin işe alımlarda deneyimli işgücünü tercih etmeleri, gençler arasındaki işsizlik oranının hâlihazırda ekonomideki genel işsizlik oranından daha yüksek seyretmesine sebep olmaktadır (Kılıç, 2014, s.122). Ayrıca, gençlerin bir kısmının işgücü piyasasında karşılaştıkları düşük ücretleri yeterli bulmaması, özellikle vasıfsız ve ilk işe giriş aşamasında sunulan işlerin cazip görülmemesi nedeniyle iş aramaktan vazgeçerek NEİY pozisyonuna geçmesine neden olabilmektedir (Tolgay & Çakır, 2022). Deneyim eksikliği nedeniyle işgücü piyasası içinde ayrımcılığa uğrayan gençler arasında, kadınların erkeklere kıyasla daha fazla işsizlik riskiyle karşı karşıya kaldıkları görülmektedir. Pandeminin etkilerinin görüldüğü 2019-2020 yıllarında genç işsizlik oranları tüm yaş gruplarında en yüksek seviyesine ulaşmış, 2021 yılı itibarıyla azalma eğilimine girmiştir. Bu göstergeler, aktif nüfus içinde yer alan ve çalışmak isteyen ancak iş bulamayan genç nüfusta özellikle 2019-2020 yıllarında işsizlik oranlarında meydana gelen artışın, ilgili yıllarda NEİY oranında da artışa yol açacağını göstermektedir.

Şekil 6. Genç Nüfusun İşsizlik Oranı, 2014-2023 (Kaynak: TÜİK, 2025a)

İşgücü piyasası ve eğitim ile ilgili göstergelerin ardından Şekil 7’de Türkiye’de NEİY gençlerin oranına kadın-erkek ayrımına dayalı olarak yer verilmiştir. 15-24 yaş grubunda genç kadınların NEİY oranı 2010 yılında %44,4 seviyesinden 2018 yılında %33,5 seviyesine gerilemiş, pandemi döneminin etkisiyle 2020 yılında tekrar %35,7’ye yükselmiş, 2023 yılına değin azalma eğilimine devam ederek %29,7 seviyesine inmiştir. 15-29 yaş grubundaki genç kadınların NEİY oranı ise 2010 yılında %51,3 düzeyinde iken yıllar içinde azalma eğilimi göstererek %36,3 seviyesine gerilemiştir. Genç kadın NEİY oranlarındaki iyileşmenin sebebi, daha önce ele alındığı üzere genç kadınların işgücüne katılma oranında sağlanan kısmi iyileşme, eğitim ve öğretime devam etme oranının ve eğitim-öğretim düzeyinin yükselmesi ile ilgilidir. 15-24 yaş grubunda NEİY oranının 15-29 yaş grubundan daha düşük olmasının sebebi ise bu yaş grubundaki genç kadınların genellikle eğitim-öğretime devam etmeleri sebebiyle NEİY kapsamında yer almamalarıdır.

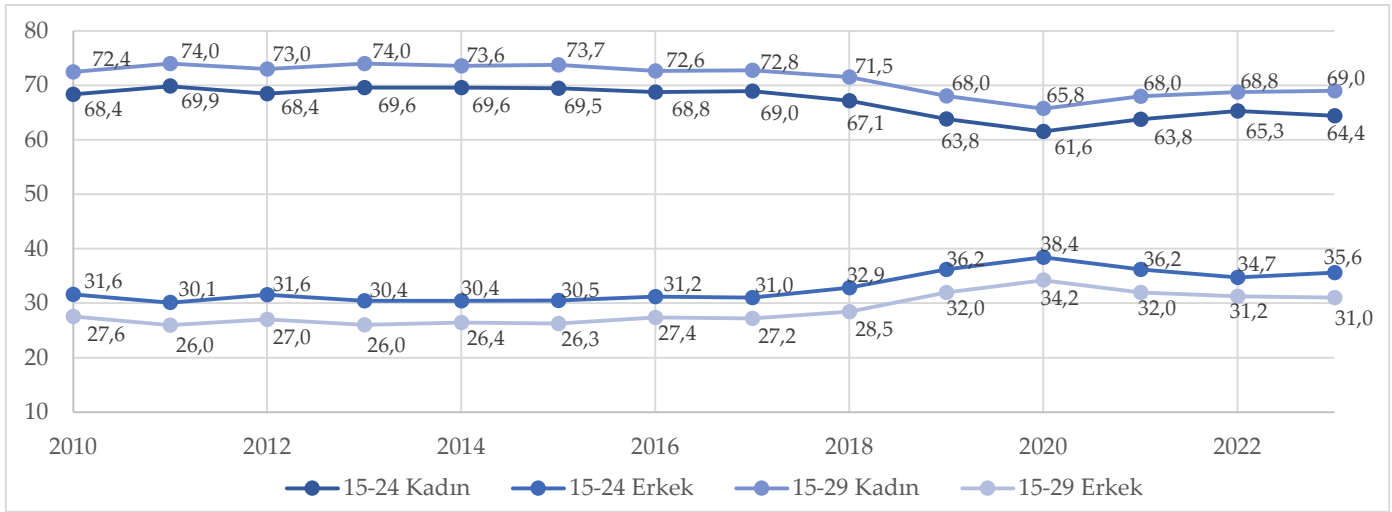

Şekil 7. Türkiye’de NEİY Oranı, 2010-2023 (Kaynak: Eurostat, 2025a)

NEİY kapsamındaki genç erkeklerin oranı 15-24 yaş grubunda 2010 yılında %19,6 iken 2023 yılında %15,6’ya, 15-29 yaş grubunda 2010 yılında %18,7 seviyesinden 2023 yılında %15,6’ya inmiştir. Genç erkeklerde 15-24 ve 15-29 yaş grubu NEİY oranları genç kadınların aksine birbirine oldukça yakın oranlardadır. Bu durumun sebebi genç erkeklerin eğitim-öğretim dönemini takiben aktif nüfus içinde yer alarak işgücüne ya da istihdama dahil olmalarıdır. Genç kadınlarda ise eğitim-öğretim seviyesinin yüksekliğine rağmen işgücü piyasası ile olan bağlantı erkeklere nazaran daha zayıftır. İşgücüne katılma oranı ve istihdam oranı daha düşük, işsizlik oranı ise daha yüksek olduğu için 15-24 yaş grubu ile 15-29 yaş grubu NEİY genç kadın oranları arasında yıllar içinde istikrarını koruduğu görülen önemli bir makas bulunmaktadır.

Hanehalkı İşgücü Anketi verilerinden faydalanılarak cinsiyete göre gençlerin NEİY olma gerekçelerini inceleyen bir çalışmada da kadınların işgücü piyasası ile ilişkisinin zayıflığına dikkat çekilmiştir. 15-29 yaş aralığındaki kadınların %15’inin işsiz olduğu %85’inin ise işgücüne dahil olmadığı için NEİY kapsamına girdiği tespit edilmiştir. İşgücü dışında kalan kadınların oranı 20-24 yaş grubunda eğitim-öğretim sebebiyle azalırken, 25-29 yaş grubunda tekrar artış gösterdiği, kadınların 25 yaşından itibaren emek piyasasından çekildiği ifade edilmiştir (Yüksel Arabacı, 2020, s. 112). Bu durumun temel nedenlerinden biri, 25 yaş sonrası dönemin kadınlar için evlilik, annelik ve aile içi bakım sorumluluklarının yoğunlaştığı bir evre olmasıdır. Türkiye’de toplumsal cinsiyet rolleri gereği çocuk, yaşlı ve hasta bakımı gibi ev içi sorumluluklar büyük ölçüde kadınlara yüklenmekte; kamu bakım hizmetlerinin yetersizliği de kadınların istihdamdan uzaklaşmasına yol açmaktadır (Erdoğan vd., 2017; Pehlivan, 2022). Bu nedenle birçok

genç kadın, eğitim sonrası dönemde emek piyasasına adım atmadan ya da kısa bir süre sonra ayrılarak NEİY kapsamına girmektedir.

Şekil 8. Türkiye’de NEİY Gençlerin Cinsiyete Göre Dağılımı, 2010-2023 (Kaynak: Eurostat, 2025a)

Şekil 8’de son olarak 15-24 ve 15-29 yaş grupları bakımından NEİY gençlerin cinsiyete göre dağılımı hesaplanmıştır. 2010 yılında 15-24 yaş grubunda NEİY gençlerin %68,4’ü kadın %31,6’sı erkek iken 2023 yılında %64,4’ü kadın %35,6’sı erkektir. 15-29 yaş grubunda cinsiyetler arası fark daha yüksek olup, 2010 yılında dağılım %72,4 kadın %27,6 erkek şeklinde iken 2023 yılında bu dağılım %69 kadın %31 erkek şeklinde gerçekleşmiştir. Sonuç olarak 2023 yılında 15-24 yaş grubundaki kadınların NEİY olma olasılığı erkeklerden 1,8 kat, 15-29 yaş grubundaki kadınların NEİY olma olasılığı ise erkeklerden 2,2 kat daha yüksektir. NEİY gençler içinde kadınların oranının yüksekliği, NEİY sorununun daha çok genç kadınları ilgilendiren bir konu olduğunu göstermektedir. Bu sebeple NEİY sorununun çözümüne yönelik geliştirilecek politikalarda kadın-erkek arasındaki bu farkın dikkate alınması ve gençlere yönelik eğitim-istihdam politikalarının kadınları önceleyen bir yapıya kavuşturulması önem arz etmektedir.

2.3 Dünyada NEİY Kadınlar

Türkiye’deki NEİY kadınların durumunu diğer ülkelerle kıyaslayabilmek için bu bölümde ILO, Avrupa Komisyonu ve OECD veri tabanlarından elde edilen istatistiklerle genç kadın NEİY oranları incelenmiştir. Daha önce değinildiği gibi bu kuruluşlar NEİY tanımında farklı yaş aralıklarını kullanmaktadır. Tüm ülkelerin verilerini derleyen ILO’da NEİY tanımı 15-24 yaş grubundakileri kapsadığından, çeşitli ülke grupları için bu yaş grubuna yönelik ortalamalar hesaplanmış ve Tablo 3’te yer verilmiştir.

2023 yılında dünyada 15-24 yaş grubundaki NEİY gençlerin oranı kadınlarda %28,1 iken erkeklerde %13,1’dir. Genç kadınların NEİY olma olasılığı, küresel olarak ele alındığında erkeklerden yaklaşık iki kat daha fazladır. Türkiye’de NEİY oranları ise hem kadın hem erkeklerde dünya ortalamasının bir miktar üzerinde olup, cinsiyetler arası farklılık bakımından benzeşmektedir. Avrupa Birliği ortalamasında kadınlarda NEİY oranı %9,1 olup erkeklerdeki %9,4 oranından daha düşüktür. OECD ortalamasına bakıldığında kadın NEİY oranı %10,6 iken, erkek NEİY oranı %9,4 oran ile bir miktar daha düşüktür. IMF’in yaptığı gelişmiş ülkeler sınıflandırmasına göre ortalaması alınan 36 gelişmiş ülkede, yine kadın NEİY oranı %8,2 ile erkek NEİY oranı ortalamasının (%8,6) altındadır. Bu göstergeler, AB, OECD ve gelişmiş ülkeler ortalamasında hem NEİY oranının Türkiye’den çok daha düşük olduğunu, hem de söz konusu ülkelerde kadınların NEİY olma olasılığı bakımından erkekler karşısında dezavantajlı konumda olmadıklarını ortaya koymaktadır.

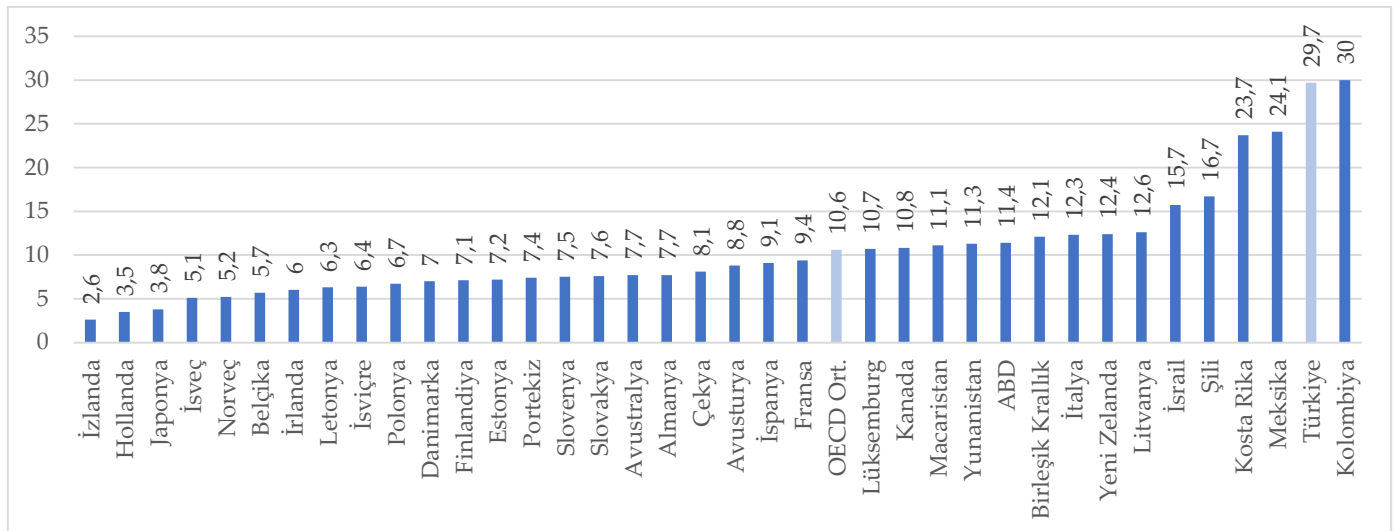
Tablo 3. Dünyada Ortalama NEİY Oranları (2023) (15-24 yaş) (%)

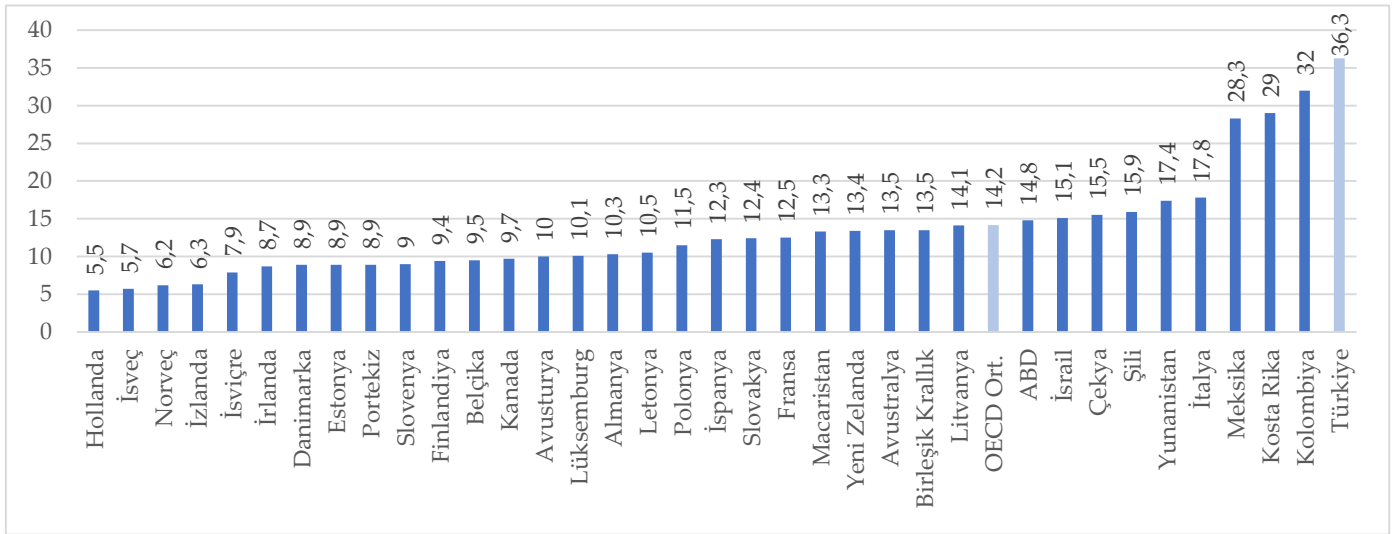
	Kadın	Erkek
Türkiye	29,7	15,6
Dünya	28,1	13,1
Avrupa Birliği (27 ülke)	9,1	9,4
OECD (37 ülke)	10,6	9,5
Gelişmiş Ülkeler (36 ülke)	8,2	8,6
Yükselen ve Gelişmekte Olan Ülkeler (128 ülke)	28,5	19,5
<i>Yükselen ve Gelişmekte Olan Asya (27 ülke)</i>	27,5	19,9
<i>Yükselen ve Gelişmekte Olan Avrupa (15 ülke)</i>	16,6	14,8
<i>Latin Amerika ve Karayipler (26 ülke)</i>	26,8	18
<i>Sahraaltı Afrika (39 ülke)</i>	29,7	21,5
<i>Ortadoğu ve Orta Asya (21 ülke)</i>	38	20,3

Not: Gelişmiş ve GOÜ sınıflandırmasında IMF (2025)'ten yararlanılmıştır. **Kaynak:** AB üyesi ülkelerin verisi Eurostat'tan (2025a), diğer ülkelerin verileri ILOSTAT'tan (2025) derlenmiştir.

Yükselen ve gelişmekte olan ülkelerde 2023 yılında NEİY kadın oranı ortalama %28,5, NEİY erkek oranı ise ortalama %19,5'tir. Türkiye'de NEİY kadın oranı gelişmekte olan ülkeler ortalamasının bir miktar üzerinde, NEİY erkek oranı ise altındadır. Türkiye'de NEİY kadın ve erkekler arasındaki farkın büyüklüğü, gelişmekte olan ülkelere göre daha yüksektir. Genç kadınların işgücüne katılımının artırılması ve özellikle istihdam piyasasında karşılaştıkları dezavantajların giderilmesi, bu farkın azaltılması bakımından öncelikli olarak ele alınması gereken konulardan biridir. Yükselen ve gelişmekte olan ülkelerin alt grupları bakımından değerlendirildiğinde Türkiye "yükselen ve gelişmekte olan Avrupa" ülkeleri kategorisinde sınıflandırılmaktadır (IMF, 2025). Bununla birlikte Türkiye'de NEİY kadın oranı, bu ülke grubu ortalamasının (%16,6) neredeyse iki katıdır.

Şekil 9 ve Şekil 10'da 15-24 ve 15-29 yaş grupları bakımından 2023 yılında OECD ülkelerinde NEİY kadınların oranı yer almaktadır. OECD ülkelerinin büyük bölümünde 15-24 yaş grubu NEİY kadın oranlarının %10'un altında olduğu görülmektedir. Söz konusu oranların en düşük olduğu ülkeler İzlanda, Hollanda, Japonya ve İsveç'tir. NEİY kadın oranının %20'nin üzerinde ve en yüksek olduğu ülkeler ise Kosta Rika, Meksika, Türkiye ve Kolombiya'dır.

Şekil 9. OECD Ülkelerinde 15-24 Yaş NEİY Kadın Oranı, 2023 (**Kaynak:** Eurostat, 2025a; ILOSTAT, 2025).

Şekil 10. OECD Ülkelerinde 15-29 Yaş NEİY Kadın Oranı, 2023 (Kaynak: Eurostat, 2025a; OECD, 2025).

OECD ülkelerinde 15-29 yaş grubundaki NEİY kadınların oranı ortalama %14,2 olup, 15-24 yaş grubu ortalamasından daha yüksektir. Söz konusu oranın en düşük olduğu ülkeler Hollanda, İsveç, Norveç ve İzlanda'dır. En yüksek olduğu ülkeler ise yine Meksika, Kosta Rika, Kolombiya ve Türkiye'dir. Özellikle 15-29 yaş grubunda Türkiye'de NEİY kadın oranı, OECD içinde en yüksek orana sahip benzer ülkelere dahi 4-5 puan ayrılmış durumdadır.

3. Ampirik Literatür

NEİY gençler, gönüllü ya da gönülsüz şekilde hem eğitimde hem de istihdamda yer almayan bireylerden oluşan heterojen bir grup olarak, uluslararası gündemde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu durum, NEİY gençlerin kapsamını, NEİY olmanın nedenlerini ve sonuçlarını inceleyen ampirik çalışmaların sayısını da artırmıştır. Ak vd. (2021), NEİY olma nedenlerini kapsamlı bir şekilde incelemiş ve bu nedenleri bireysel (cinsiyet, yaş, sağlık durumu, kişisel özellikler, gelir düzeyi), çevresel (sosyal çevre, yaşanılan bölge, yoksulluk, ekonomik krizler), ailevi (ebeveyn eğitimi, hane büyüklüğü, aile geliri, medeni durum), eğitime ilişkin (eğitim düzeyi, akademik başarı, okulu erken bırakma, eğitim-işgücü uyumsuzluğu) ve emek piyasasına dair (iş gücü piyasası düzenlemeleri, ayrımcılık, genç işsizliği, deneyim eksikliği) nedenler olarak sıralamıştır.

Demografik faktörler; özellikle yaş, cinsiyet, eğitim ve medeni durum, NEİY olasılığı üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Mikro veri setlerine dayalı birçok çalışmada, kadınların NEİY olma olasılığının erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kovrova & Lyon (2013), Brezilya ve Endonezya'da kadınların NEİY olma riskinin erkeklerden yüksek olduğunu, yaşla birlikte bu olasılığın kadınlarda arttığını, erkeklerde ise azaldığını göstermiştir. Ranzani & Rosati (2013), Meksika'da kadınların ve düşük gelirli, kalabalık hanelerde yaşayan gençlerin NEİY olasılığının daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Zudina (2018), Rusya'da cinsiyet ve medeni durumun NEİY üzerinde anlamlı etkileri olduğunu göstermiştir. Pattinasarany (2019), Endonezya'da kadınların NEİY olma ihtimalinin erkeklerden iki kat fazla olduğunu; kentte yaşamının ve evli erkek olmanın bu ihtimali azalttığını belirtmiştir. Caroleo vd. (2020) ise Avrupa'da çocuk sahibi evli kadınların NEİY riskinin daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Türkiye özelinde yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar gözlemlenmiş, özellikle genç kadınlarda evli olmanın NEİY olasılığını artırdığı, kadınların işgücü piyasasına geçiş sürecinde erkeklere nazaran daha dezavantajlı olduğu ortaya konmuştur (Susanlı, 2016; Yüksel Arabacı, 2020; Yiğit vd., 2023; Elitaş, 2025).

Kadınların NEİY olma olasılığını artıran yapısal faktörler arasında toplumsal cinsiyet rollerinin belirleyici bir yeri vardır. Özellikle ev işleri ile çocuk ve yaşlı bakımı gibi ücretsiz bakım emeği yükü, kadınların işgücüne katılımının önündeki en temel

engellerden birini oluşturmaktadır. Bu durum, genç kadınların büyük bir kısmının “gönülsüz” olarak eğitim ve istihdam dışında kalmasına yol açmaktadır. Kovrova & Lyon (2013) ile Ranzani & Rosati (2013), küçük yaşta çocuğu olan kadınların Brezilya, Endonezya ve Meksika’da NEİY olma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermişlerdir. Abayasekara & Gunasekara (2019), Sri Lanka’da NEİY’lerin %67’sinin kadınlardan oluştuğunu ve evli ya da küçük çocuğu olan kadınların NEİY olasılığının anlamlı biçimde arttığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde, Pattinasarany (2019), Endonezya’da evli kadınlar ya da çocuk veya yaşlı birey bulunan hanelerdeki kadınlar arasında NEİY riskinin arttığını ortaya koymuştur. Kadınlara yüklenen ev içi rollerin etkisi Gutiérrez-García vd. (2018) tarafından da vurgulanmış; Meksika’da “homemaker (evi çekip çeviren kişi)” olarak sınıflandırılan NEİY gençlerin %98,5’inin kadın olduğu ve yalnızca %6,3’ünün bu durumu gönüllü olarak seçtiği belirtilmiştir. Harun vd. (2020) ise Malezya’da NEİY gençlerin %65’inin kadın olduğunu ve ev işleri ile bakım yükümlülüklerinin bu durumu önemli ölçüde etkilediğini saptamışlardır. Dias & Vasconcelos (2020), Brezilya’da NEİY kadınların %90’ının ev içi sorumluluk üstlendiğini, %63’ünün çocuk sahibi olduğunu ortaya koyarak, kadınların ev içi görünmeyen emeğine dikkat çekmişlerdir. Pehlivan (2022) ise Türkiye’de NEİY kadınların erkeklere kıyasla yarı yarıya daha az boş zamana sahip olduğunu, üç kat daha fazla ev ve bakım işi yaptığını tespit etmiştir. Genç kadınların boş zamanlarını daha çok evde geçirdiği ve yanlarında çocuk bulunma olasılıklarının da erkeklere göre iki kat daha fazla olduğu görülmüştür.

Kadınlara yüklenen toplumsal cinsiyet rolleri onların NEİY kapsamında yer alma riskini artırmanın yanında, NEİY statüsünde kalıcı olma ihtimallerini de artırmaktadır. Bacher vd. (2014) Avusturya’da NEİY olma ve NEİY kapsamından çıkmanın belirleyicilerini incelemişlerdir. Çalışmanın bulguları kentlerde yaşayan ve aktif olarak iş arayan kadınların NEİY kapsamından çıkmasının daha kolay olduğunu, yaşı ilerleyen, 0-3 yaş arası çocuk sahibi olan ya da okulunu yarıda bırakanların ise NEİY kapsamından çıkmasının daha zor olduğunu ortaya koymuştur. Tamesberger & Bacher (2014) Avusturya’da, okulu yarıda bırakma ve kadın olmanın NEİY olma riskini artırdığını belirtmişlerdir. Çalışmada bakım verme sorumlulukları, kişisel ve ailevi problemler ya da hastalık ve engellilik sebebiyle NEİY olanların bu kategoride kalıcı olma ihtimallerinin de daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Türkiye özelinde yapılan nitel çalışmalar da benzer sonuçlara işaret etmekte, toplumsal normların ve bakım emeği yükünün genç kadınların aktif nüfusa geçişini zorlaştırdığı belirtilmektedir (Lüküslü & Çelik, 2022; Şahin Demir, 2023).

NEİY oranlarını etkileyen bir diğer önemli faktör makroekonomik koşullardır. Kamu eğitim harcamaları, kişi başına düşen gelir, işsizlik oranları ve bölgesel kalkınmışlık düzeyi gibi göstergeler, gençlerin eğitim ve istihdama erişim fırsatları üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Bingöl (2020), Brezilya, Hindistan, Endonezya, Güney Afrika, Türkiye ve Rusya’da eğitim harcamaları ile kişi başına GSYH’nin NEİY oranını azalttığını; yabancı sermaye ve İnsani Gelişmişlik Endeksi’ndeki iyileşmelerin ise artırıcı etkiye bulunduğunu göstermiştir. Açar (2022), OECD ülkelerinde ekonomik büyüme, kişi başına GSYH ve nüfus artışının NEİY oranını düşürdüğünü; doğrudan yabancı yatırımlar, dış ticaret ve eğitim harcamaları ile NEİY arasında ise pozitif ilişki olduğunu belirtmiştir. Mehmetaj & Xhindi (2022) ise Arnavutluk’ta kamu eğitim harcamalarındaki %1’lik artışın, uzun vadede genç işsizlik oranını %10,8 azalttığını ortaya koymuşlardır. Türkiye için yapılan bölgesel analizlerde de benzer şekilde, erken okul terki, yüksek genç işsizlik oranı ve düşük bilim-teknoloji istihdamı gibi faktörlerin NEİY oranlarını artırdığı gösterilmiştir (Köken & Koç, 2022). Bölgesel farklılıklar NEİY riskini anlamada önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Özdemir vd. (2023), Türkiye’de kadın, evli ve bakım sorumluluğu olan bireylerin NEİY riskinin daha yüksek olduğunu; bu durumun Güneydoğu, Doğu Karadeniz, Ortadoğu Anadolu gibi bölgelerde daha belirgin olduğunu belirtmiştir.

Eğitim düzeyi, NEİY olasılığı üzerinde en güçlü belirleyici faktörlerden biridir. Uluslararası ve ulusal düzeyde yapılan çok sayıda çalışmada bireyin eğitim düzeyi, NEİY riskini azaltan önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır (Kovrova & Lyon, 2013; Ranzani

& Rosati, 2013; Caroleo vd., 2020; Abayasekara & Gunasekara, 2019). Bu etki, genç kadınlar açısından daha belirgindir. Bireyin eğitim seviyesinin yanında, ailesinin eğitim seviyesi de önemli bir diğer belirleyicidir. Yiğit vd. (2023) ve Elitaş (2025), NEİY olgusunu ailelerin demografik özellikleri üzerinden ele alarak kuşaklararası eğitim ve istihdamın etkilerini incelemişlerdir. Her iki çalışmada da, özellikle eğitilmiş annelere sahip gençlerin NEİY olma olasılığının daha düşük olduğu vurgulanmaktadır. Yiğit vd. (2023) kadınlarda evli olmanın NEİY riskini artırdığını; ailenin eğitim seviyesinin ise bu riski azalttığını belirtmişlerdir. Elitaş (2025) ise annenin eğitim düzeyinin belirleyici olduğunu ve ebeveynlerden en az birinin düzenli, formel bir işte çalışmasının ise NEİY olasılığını önemli ölçüde düşürdüğünü göstermiştir.

Türkiye’de NEİY kadınlar üzerine yapılan çalışmalar, hem bireysel hem de yapısal faktörlerin etkisine işaret etmektedir. Kılıç (2014) ve Susanlı (2016), Hanehalkı İşgücü Anketi verileriyle NEİY kadınların büyük ölçüde düşük eğitimli ve evli kadınlardan oluştuğunu ortaya koymuşlardır. Erdoğan vd. (2017) ve Yüksel Arabacı (2020) eğitim seviyesi ve aile gelirinin düşüklüğü ile bakım yükümlülüklerinin kadınların NEİY olasılığını artırdığını göstermişlerdir. Erdoğan vd.ne (2017) göre temel eğitime sahip olanlarla kıyaslandığında üniversite mezunu genç kadın olmak, NEİY olma olasılığını yarı yarıya azaltmaktadır. Yüksel Arabacı’nın (2020) çalışmasında ise NEİY grubuna giren erkeklerde daha önce hiç çalışmamış olanların oranı %26 iken kadınlarda bu oran %45,6 olduğu tespit edilmiştir. Daha önce hiç çalışmamış ve hâlihazırda iş aramayan kadınların %78’inin ev işleri, %7’sinin ise çocuk ve yetişkin bakımı gerekçesiyle iş aramadığı belirtilmiştir.

Kaya (2023) ise Türkiye’deki sosyal yardımların genç kadınların eğitimden istihdama geçişine etkisini incelemiş ve bu yardımların harekete geçirici etkisinin olmadığını ortaya koymuştur. Kadınların erkeklere kıyasla daha hareketsiz olduğu, sosyal yardım alan ailelerde bu durumun daha da belirginleştiği; bazı yardımların ise işgücü piyasasına geçişi olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Çalışma, aktif işgücüne katılımı teşvik odaklı politikalara ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır. COVID-19 pandemisinin NEİY kadın oranı üzerindeki etkisini inceleyen Şahin Demir (2023) ise krizin kadınlar üzerindeki kırılganlaştırıcı etkisini ortaya koymuştur.

Sonuç olarak, NEİY olmanın belirleyicilerini inceleyen literatür, bireysel-demografik faktörlerden toplumsal cinsiyet rollerine, aile yapısından makroekonomik koşullara ve bölgesel eşitsizliklere uzanan çok boyutlu bir çerçeve sunmaktadır. Kadınların NEİY kapsamında yer alma riskinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu, bu durumun özellikle ev içi bakım yükümlülükleri ve toplumsal normlarla pekiştiği vurgulanmaktadır. Eğitim düzeyinin yükselmesi, ailede formel işte çalışan bireylerin varlığı gibi etkenler NEİY olasılığını azaltıcı yönde işlerken; düşük gelir, düşük eğitim düzeyi ve sosyal yardım bağımlılığı gibi yapısal koşullar bu riski artırmaktadır. Türkiye özelinde yapılan çalışmalar da hem bireysel hem yapısal düzeyde benzer bulgular ortaya koymakta; NEİY genç kadınların özellikle bakım emeği, sosyal eşitsizlik ve kamu politikalarına erişim yoksunluğu gibi nedenlerle sistem dışına itilme ve bu konumda kalıcı hale gelme riskine daha açık olduğunu göstermektedir.

4. Türkiye’de NEİY Kadın Oranının Belirleyicileri Üzerine Ampirik Analiz

Dünyadaki ortalamalara bakıldığında da, ülke içinde erkeklerle kıyaslandığında da Türkiye’de NEİY kadın oranları oldukça yüksek seviyededir. NEİY kadın oranını etkileyen faktörleri tespit etmek ve bu doğrultuda politika önerileri geliştirebilmek amacıyla çalışmanın bu bölümünde 2010-2023 dönemi İBBS Düzey-2 bölgesel verilerinden yola çıkarak ampirik analiz gerçekleştirilmiştir.

4.1 Veri Seti ve Yöntem

Bu bölüme dek çeşitli istatistikler yardımıyla ortaya koyulduğu üzere genç kadınların NEİY kapsamına girmesinin önemli bir nedeni, işgücüne katılma oranının düşük olmasıdır. Mikro düzeyde yapılan çalışmalar, bu durumun ardında kadının

ücretsiz ev içi işler ve bakım sorumluluğunu üstlenmesi ile toplumsal düzeyde kadın istihdamına yönelik olumsuz tutumların yer aldığını göstermektedir. Bu normatif/kültürel faktörler makro verilerle doğrudan ölçülememekle birlikte, modelde bu etkiyi dolaylı olarak yakalayabilmek amacıyla bölgelerdeki genç ve yaşlı bağımlılık oranlarına yer verilmiştir. Genç kadınların NEİY statüsünde yer almasının bir diğer gerekçesi ise iş aradıkları halde iş bulamıyor olmalarıdır. Bu yapısal sorunu modelde temsil edebilmek için bölgesel işsizlik oranı kontrol değişkeni olarak dahil edilmiştir. Erdoğan vd. (2017) dahil olmak üzere çok sayıda çalışmada, düşük eğitim düzeyinin NEİY olma ihtimalini anlamlı şekilde artırdığı gösterilmiştir. Bu nedenle modelde bölgelerin yükseköğretim (yüksekokul ve fakülte) mezunu oranları kullanılmıştır. Türkiye’de istihdamdaki gençlerin yaklaşık %55’inin hizmet sektöründe yer aldığı dikkate alındığında (TÜİK, 2025c), bölgelerin GSYH’si içinde hizmet sektörünün payı arttıkça NEİY oranlarının düşmesi beklenmektedir. Bu nedenle söz konusu değişken de modele dahil edilmiştir.

Kamu kesiminin NEİY oranlarının düşürülmesi için uygulayabileceği temel politikalardan biri gençler arasında eğitim düzeyini artırmak, bir diğeri ise gençlerin istihdam edilmesini sağlayacak politika önlemleri geliştirmektir. Eğitim politikalarının NEİY üzerindeki etkisini incelemek için bölgelerde eğitim çağındaki (5-24 yaş) nüfusta kişi başına düşen reel kamu eğitim harcaması hesaplanarak modelde yer verilmiştir. İstihdam politikalarının etkinliğini değerlendirmek için ise Türkiye’de kamu sektörünün işe yerleştirme ve istihdam danışmanlığı alanında merkezi bir rolü bulunan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na bağlı Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından işe yerleştirilen genç kadın sayısı kontrol değişkeni olarak belirlenmiştir. Ayrıca, 2020 yılında COVID-19 pandemisinin işsizlik ve NEİY oranlarında yarattığı kırılmayı dikkate alabilmek için modele bu yıla özgü bir kukla değişken dahil edilmiştir.

Tablo 4. Değişkenler

Kısaltma	Açıklama	Kaynak
NEİY1	15-24 yaş grubunda NEİY genç kadın oranı (%)	Eurostat (2025b)
NEİY2	15-29 yaş grubunda NEİY genç kadın oranı (%)	Eurostat (2025b)
GENC	Genç bağımlılık oranı (%)	TÜİK (2025d)
YASL	Yaşlı bağımlılık oranı (%)	TÜİK (2025d)
HZMT	Hizmet sektörünün GSYH içindeki payı (%)	TÜİK (2025d)
İSSZ	İşsizlik oranı (%)	TÜİK (2025d)
KEH	Kişi başına düşen reel kamu eğitim harcaması (log)	HMB (2025)
İSKR1	15-24 yaş grubunda İŞKUR tarafından işe yerleştirilen kadın sayısı (log)	İŞKUR (2025)
İSKR2	15-29 yaş grubunda İŞKUR tarafından işe yerleştirilen kadın sayısı (log)	İŞKUR (2025)
UNİ1	15-24 yaş grubunda yüksekokul veya fakülte mezunu kadın oranı (%)	TÜİK (2025d)
UNİ2	15-29 yaş grubunda yüksekokul veya fakülte mezunu kadın oranı (%)	TÜİK (2025d)
COVD	2020 yılı için 1, diğer yıllar 0	

Analizde 15-24 yaş grubu NEİY kadın oranı (NEİY1) ve 15-29 yaş grubu NEİY kadın oranının (NEİY2) bağımlı değişken olarak kullanıldığı iki farklı denklem kurulmuştur:

$$NEİY1_{it} = \alpha_i + \beta_1 GNC_{it} + \beta_2 YSL_{it} + \beta_3 HZMT_{it} + \beta_4 İSSZ_{it} + \beta_5 KEH_{it} + \beta_6 İSKR1_{it} + \beta_7 UNİ1_{it} + \beta_8 COVD_{it} + \mu_{it} \quad (1)$$

$$NEİY2_{it} = \alpha_i + \beta_1 GNC_{it} + \beta_2 YSL_{it} + \beta_3 HZMT_{it} + \beta_4 İSSZ_{it} + \beta_5 KEH_{it} + \beta_6 İSKR2_{it} + \beta_7 UNİ2_{it} + \beta_8 COVD_{it} + \mu_{it} \quad (2)$$

Denklemlerde i =analiz edilen 26 bölgenin her birini, t =2010-2023 yılları arasında ilgili verinin ait olduğu yılı α_i sabit terimi, μ_{it} ise hata terimini göstermektedir. Modelde kullanılan değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler, VIF test sonuçları, tahmine yönelik test sonuçları Ek'te sunulmaktadır. Denklemler sabit etkiler tahmincisi ile tahmin edilmiş, heteroskedastisite ve otokorelasyon sorunlarını gidermek amacıyla Driscoll-Kraay (1998) tahmincisi kullanılmıştır.

4.2 Ampirik Bulgular

Türkiye'de NEİY kadın oranını etkileyen faktörlerin incelendiği analizde, Tablo 5'te yer alan analiz sonuçlarına göre Denklem (1) şeklinde kurulan model, 15-24 yaş NEİY kadın oranındaki değişimlerin %66'sını, Denklem (2) şeklinde kurulan model ise 15-29 yaş NEİY kadın oranındaki değişimlerin %67,8'ini açıklamaktadır.

Analizden elde edilen sonuçlarda tüm değişkenlerin yönü ve anlamlılığı bakımından iki denklem için de benzer sonuçlar elde edilmiştir. Genç bağımlılık oranı ve yaşlı bağımlılık oranı ile NEİY kadın oranı arasında pozitif ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Hanede bakım verilmesi gereken 0-14 yaş arası çocukların ya da 65 yaş üstü yaşlıların varlığı, kadınların NEİY olma ihtimalini artırmaktadır. Bu bulgu literatürde yer alan çok sayıda çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir (Kovrova & Lyon, 2013; Ranzani & Rosati, 2013; Abayasekara & Gunasekara, 2019; Pattisarany, 2019; Dias & Vasconcelos, 2020; Lüküslü & Çelik, 2022; Emir, 2022; Özdemir vd., 2023). Hizmet sektörünün bölgenin GSYH'si içindeki payı genişledikçe, NEİY kadın oranı negatif etkilenmektedir. Başka bir deyişle hizmet sektörünün gelişmesi ve genişlemesi, genç kadınlara yeni istihdam olanakları sunarak NEİY oranının düşmesini sağlamaktadır. Bölgelerin işsizlik oranı ile NEİY kadın oranı arasında Köken & Koç'un (2022) bulgularına benzer şekilde anlamlı ve pozitif ilişki bulunmaktadır. Bir bölgede işsizlik oranının yüksek olması, istihdam piyasasında erkekler karşısında halihazırda dezavantajlı durumda bulunan genç kadınların NEİY kapsamına girme olasılığını da artırmaktadır.

Tablo 5. Panel Veri Tahmin Sonuçları

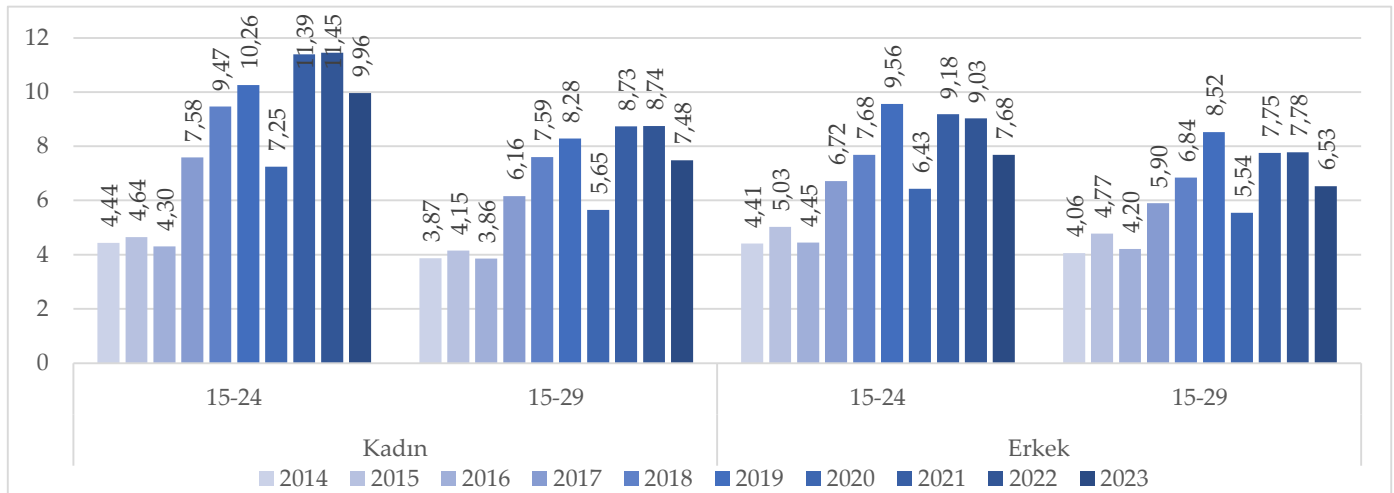
Denklem (1): Bağımlı Değişken (NEİY1)					Denklem (2): Bağımlı Değişken (NEİY2)				
Değişkenler	Katsayı	St. Hata	t	P> t	Değişkenler	Katsayı	St. Hata	t	P> t
GNC	0,53***	0,079	6,66	0,000	GNC	0,30***	0,073	4,03	0,001
YSL	2,07***	0,279	7,41	0,000	YSL	2,04***	0,418	4,87	0,000
HZMT	-0,23**	0,095	-2,41	0,031	HZMT	-0,20**	0,087	-2,29	0,039
İSSZ	0,31***	0,094	3,26	0,006	İSSZ	0,33***	0,104	3,21	0,007
KEH	-3,17***	0,778	-4,08	0,001	KEH	-2,53***	0,887	-2,86	0,014
İSKR1	-1,06**	0,448	-2,36	0,034	İSKR2	-1,15***	0,363	-3,16	0,008
UNİ1	-0,59***	0,105	-5,65	0,000	UNİ2	-0,41***	0,057	-7,19	0,000
COVD	1,25***	0,397	3,16	0,008	COVD	1,67***	0,306	5,47	0,000
Sabit Terim	40,41***	7,834	5,16	0,000	Sabit Terim	53,48***	7,223	7,40	0,000
Gözlem Sayısı	364	R ²		0,6604	Gözlem Sayısı	364	R ²		0,6780

Not: * 0,1'de, ** 0,05'te, *** ise 0,01 düzeyinde anlamlılığı göstermektedir.

Merkezi yönetim tarafından bölgelere yapılan kişi başı kamu eğitim harcamasının artması, kadınların NEİY olma ihtimalini anlamlı şekilde azaltmaktadır. Bu bulgu kamu eğitim harcamalarının genç işsizliği ve NEİY oranları üzerindeki azaltıcı etkisini ortaya koyan Bingöl (2020), Açar (2022) ve Mehmetaj & Xhindi (2022) gibi çalışmaların sonuçlarını destekler niteliktedir. Kamu kesimi tarafından sunulan eğitim hizmetleri, genç kadınların NEİY statüsünden çıkmalarını ya da bu statüye hiç dahil olmamalarını sağlayarak önemli bir işlev üstlenmektedir. Modelde elde edilen ve bu bulguyla paralel sayılabilecek diğer bir sonuca göre, üniversite mezunu kadınların bölge nüfusu içindeki oranının artması, NEİY kadın oranının anlamlı şekilde azalmasını sağlamaktadır. Eğitim düzeyindeki artış ile NEİY arasındaki negatif ilişki literatürdeki çok sayıda çalışmayla benzerlik göstermekle birlikte Türkiye üzerine çalışma gerçekleştirmiş Kılıç (2014),

Susanlı (2016) ve Erdoğan vd.nin (2017) bulgularını destekler niteliktedir. Kadınların eğitim-öğretimin tüm basamaklarını tamamlaması, başka deyişle yükseköğretim mezunu kadın sayısının artırılmasına yönelik politika önlemleri ile NEİY kadın oranının önemli ölçüde azaltılabileceği görülmektedir. Modelde eğitim düzeyinin etkisini ölçmek için özellikle yükseköğretim mezunu oranına yer verilmiştir. Böylece tespit edilen negatif ilişkiyi, büyük ölçüde yükseköğretim mezunu kadınların, işgücü piyasasında yer aldıkları için NEİY kapsamına girmedikleri şeklinde yorumlamak mümkündür. Dolayısıyla yükseköğretim mezunu olmanın NEİY kadın olma olasılığını yarı yarıya azalttığını belirten Erdoğan vd.nin (2017) bulgularıyla birlikte değerlendirildiğinde, genç kadınların işgücü piyasasıyla olan zayıf ilişkilerinin güçlendirilmesi için yükseköğretimi tamamlamalarının önemli bir ön koşul olduğu görülmektedir. Yükseköğretim mezunu kadınların işgücü piyasasında daha yüksek temsil edilmesi, bu bulgunun bir açıklaması olmakla birlikte; işgücü piyasasına katılmakta zorlanan bazı kadınların eğitim sisteminde daha uzun süre kalarak NEİY statüsünden uzaklaşması da olası bir alternatif açıklamadır. Dolayısıyla, yükseköğretim düzeyindeki artış her zaman doğrudan istihdam artışı anlamına gelmeyebilir. Bu nedenle, eğitim düzeyindeki artış ile NEİY arasındaki ilişkiyi açıklayan mekanizmaların, özellikle kadınlar özelinde daha derinlemesine analiz edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bu çalışmada kullanılan panel veri modeli, bölgesel düzeydeki nedensel ilişkileri ortaya koymak açısından güçlü olmakla birlikte, birey düzeyinde gerçekleşen eğitim-istihdam geçiş dinamiklerini doğrudan gözlemlemeye imkân vermemektedir. Bu nedenle, söz konusu bulguların altında yatan mikro düzey mekanizmaların nitel veriler veya bireysel panel çalışmalar yoluyla daha ayrıntılı olarak incelenmesi, politika önerilerinin hedeflenebilirliğini artıracaktır.

İŞKUR tarafından işe yerleştirilen kadın sayısı ile kadın NEİY oranları arasında da anlamlı ve negatif ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgu İŞKUR tarafından yapılan işe yerleştirmelerin kalıcı işlere dönüştüğünü ve genç kadın istihdamını artırarak NEİY oranını azalttığını göstermektedir. Bir kamu kurumu olarak istihdam piyasasında işgücü ve işveren arasında bir köprü rolü üstlenen, işsizlikle mücadele ederek istihdamı artırma görevleri bulunan İŞKUR tarafından gençlere yönelik yürütülen politikaların başarılı olduğu, istihdam artışını sağlamak suretiyle NEİY kadın oranının azaltılmasına katkı sağladığı görülmektedir. 2023 yılında 15-24 yaş grubu olarak bakıldığında 268.499 erkek ve 189.225 kadın, 15-29 yaş grubu olarak bakıldığında ise 418.010 erkek ve 270.313 kadın İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir (İŞKUR, 2025). Sayısal olarak kıyaslandığında işe yerleştirilen kadın oranı daha düşük gözükse de işgücü içinde yani aktif olarak iş arayan nüfus içindeki oranı bakımından değerlendirildiğinde İŞKUR tarafından yapılan işe yerleştirmelerde genç kadın oranının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmektedir (Şekil 11).

Şekil 11. İŞKUR Tarafından İşe Yerleştirilenlerin İşgücüne Oranı, 2014-2023 (Kaynak: İŞKUR, 2025)

Analizde son olarak COVID-19 pandemisinin NEİY kadın oranı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Elde edilen pozitif ve anlamlı katsayılar pandeminin NEİY kadın oranını artırdığını göstermektedir. Bu bulgu Şahin Demir'in (2023) bulgusunu destekler niteliktedir. Bununla birlikte, COVID-19 pandemisinin NEİY kadın oranı üzerindeki etkisinin analizinde kullanılan kukla değişken yalnızca 2020 yılı için tanımlanmış olup, pandeminin etkilerinin zamana yayılmış olası kalıcılığı veya bölgesel şiddet farklılıklarını yansıtmamaktadır. Bu durum, pandeminin etkisini daha geniş zamansal ya da mekânsal bir çerçevede değerlendirme imkânını sınırlamaktadır. Analiz bulguları, pandeminin 15-29 yaş grubu NEİY oranı üzerindeki etkisinin, 15-24 yaş grubu NEİY oranına etkisinden daha yüksek olduğunu göstermiştir. 15-24 yaş grubundakilerin uzaktan eğitim vs. gibi yöntemlerle eğitim-öğretimde kalmaya devam edebilmeleri, bu yaş grubunda NEİY'e geçişin görece sınırlı kalmasına yol açmış olabilir. 25-29 yaş grubunda ise özellikle okulların kapanması ve çocuk bakım yükünün hanelere kaymasıyla birlikte, kadınların ev içi bakım sorumluluklarının artmasıyla işgücü piyasasından çekilmelerine yol açmış olabilir. Dolaylı çıkarımlara dayanan bu yorum, pandeminin yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet temelli etkilerle derinleştiğine dair ipuçları sunmakta olup, ilerleyen araştırmalarda bu farklılıkların nedenlerini ayırtırmaya yönelik mikro düzey analizlerin yapılması önerilmektedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bir ülkenin sahip olduğu genç nüfus, onun beşeri sermaye birikimi ve gelecekteki işgücü potansiyelinin temelini oluşturur. Genç bireylerin becerileri doğrultusunda eğitimlerini tamamlamaları ve ardından üretim sürecine katılmaları, hem bireysel refahlarının hem de toplumsal kalkınmanın sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Ancak gençlerin ne eğitimde ne de istihdamda yer alması, yalnızca bireylerin yaşamlarında değil, aynı zamanda ülkenin ekonomik ve sosyal yapısında da ciddi olumsuzluklar doğurmaktadır.

Türkiye, genç nüfus oranı yüksek ülkelerden biri olmakla birlikte, aynı zamanda NEİY genç oranının da oldukça yüksek olduğu bir ülkedir. Bu grubun demografik yapısı incelendiğinde, NEİY gençlerin yaklaşık üçte ikisini kadınların oluşturduğu görülmektedir. Bu durum, NEİY sorununun Türkiye'de cinsiyet temelli yapısal bir boyuta sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'de NEİY genç kadınların durumunu iki temel ekseninde incelemektedir. İlk olarak, tanımlayıcı istatistikler yardımıyla eğitim düzeyi ve işgücü piyasasına ilişkin göstergeler ışığında NEİY kadın oranının yapısal çerçevesi ortaya koyulmuştur. İkinci olarak ise, 2010–2023 dönemine ait İBBS Düzey-2 verileri kullanılarak panel veri modeliyle NEİY kadın oranını etkileyen faktörler ampirik olarak analiz edilmiştir.

Tanımlayıcı bulgular, Türkiye'de NEİY kapsamındaki gençlerin önemli bir bölümünün kadınlardan oluştuğunu ve bu durumun temel nedenlerinden birinin kadınların işgücüne katılım oranının düşük seyretmesi olduğunu göstermektedir. Özellikle 25 yaş ve üzeri grupta ev işleri ve bakım sorumlulukları gibi toplumsal cinsiyet temelli roller, kadınların istihdamdan uzak kalmasına yol açmaktadır. Ayrıca, genç kadınların eğitim düzeyinin genç erkeklere kıyasla daha yüksek olmasına rağmen, işgücüne katılımda yaşanan yapısal sorunlar, NEİY oranındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirmektedir. Tanımlayıcı istatistikler ayrıca, kadınların işsizlik oranının ve girişimcilik göstergelerinin de erkeklere kıyasla daha olumsuz olduğunu ortaya koymuştur.

Türkiye'de NEİY genç kadın oranı, Avrupa Birliği, OECD ve diğer gelişmiş ülke ortalamalarıyla karşılaştırıldığında da oldukça yüksek düzeydedir. Bu ülkelerde NEİY gençler arasında cinsiyete dayalı belirgin bir farklılık gözlemlenmezken, Türkiye'de NEİY grubunda kadınların yoğunlaşması, bu sorunun cinsiyet temelli yapısal bir boyuta sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, gençlere yönelik eğitim ve istihdam politikalarının etkili olabilmesi için, kadın-erkek arasındaki bu derin farkın mutlaka

dikkate alınması ve cinsiyet eşitliği perspektifinin politika tasarım süreçlerinde merkezi bir konuma yerleştirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, çalışmanın ikinci temel eksen, NEİY kadın oranını belirleyen faktörlerin ampirik olarak analiz edilmesine ayrılmıştır. Bu kapsamda yalnızca bireysel-demografik özellikler değil, aynı zamanda kamu kesimi tarafından yürütülen eğitim ve istihdam politikalarının bölgesel düzeydeki etkileri de değerlendirilmiştir.

Bölgesel verilerle gerçekleştirilen panel veri analizinden elde edilen bulgular, kamu eğitim harcamalarındaki artışın ve yükseköğrenim mezunu kadın oranının yükselmesinin NEİY kadın oranını anlamlı düzeyde azalttığını ortaya koymuştur. Bölgelerdeki işsizlik oranı ve genç/yaşlı bağımlılık oranlarının artması NEİY kadın oranını artırmakta; hizmet sektörünün GSYH içindeki payının artması ise azaltıcı bir etki sağlamaktadır. Ayrıca İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirilen genç kadın sayısı arttıkça NEİY kadın oranının da düştüğü ve kadınlara kalıcı istihdam olanağı sağlanarak NEİY kapsamına girmelerinin önlenebildiği görülmüştür.

Tüm bu tespitler ışığında geliştirilen politika önerileri ise şu şekildedir:

-Beşeri sermayenin gelişimi: Türkiye’de yüksek NEİY kadın oranının azaltılması için, kadınların eğitim düzeyinin artırılması temel bir öncelik olmalıdır. Yükseköğretime katılım, NEİY durumundan çıkmada belirleyici bir faktör olup, genç kadınların üniversite eğitimine erişiminin desteklenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, yükseköğretime devam etmeyen genç kadınlara yönelik mesleki eğitim programlarının yaygınlaştırılması, işgücü piyasasına entegrasyonlarını kolaylaştıracaktır. Bu çerçevede kamu eğitim harcamalarının özellikle yükseköğretim ve mesleki eğitim alanlarında artırılması, uzun vadeli beşeri sermaye oluşumuna katkı sağlayacaktır.

-Eğitim-istihdam bağının güçlendirilmesi: Yüksek orandaki NEİY kadın nüfusun işgücü piyasasının ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yetiştirilmesi ve bu gençlerin istihdam piyasası ile koordinasyonun sağlanmasında başat rol kamu kesimine düşmektedir. Demografik fırsat penceresi hala açık olan Türkiye’nin gelişmesi ve kalkınması için genç kadınların eğitim ve istihdam olanaklarının daha yakından izlenmesi, sürekli dönüşen ekonomik sistemin ihtiyaçlarına uygun şekilde donanmalarının ve işgücüne katılımlarının sağlanması gerekmektedir. Kısa dönemde hizmet sektörü başta olmak üzere ekonomik sektörlerin ve istihdam kapasitelerinin takibi ve eğitim-öğretim programları ile ilişkisinin kurulması, kadınların istihdam edilebilirliklerini artırmak için alınabilecek politika önlemleridir.

-İşgücü piyasasına geçişte cinsiyet temelli engellerin azaltılması: Gençlerle ilgili politikalar geliştirilirken konunun sadece işsizlik üzerinden ele alınması, kadınların önündeki temel engellerin tartışılmasını ertelemektedir. Oysa genç kadınların karşılaştıkları ilk engel işgücü piyasasına giriş, sonraki engel işsizliktir. Kadınların işgücü piyasasına girişini engelleyen dezavantajları ortadan kaldırmak için toplumda kadının sorumluluğu olarak görülen çocuk bakımı, yaşlı bakımı gibi alanlarda kamusal politikaların geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bunun için erişilebilir/karşılanabilir çocuk bakımı, yaşlı bakımı, engelli bakımı gibi sosyal hizmetlerin ivedilikle yaygınlaştırılması gerekmektedir. Toplumda kadının çalışmasına yönelik tutumların dönüşümünü destekleyecek farkındalık kampanyaları hayata geçirilmelidir.

-Aktif işgücü piyasası politikalarının hedefli hale getirilmesi: Aktif emek piyasası politikaları içinde genç istihdamını artırmak bakımından en başarılı uygulamaların, iş arama yardımları ve ücret sübvansiyonları olduğu bilinmektedir (Caliendo & Schmidl, 2016). İŞKUR tarafından sağlanan danışmanlık ve işe yerleştirme hizmetlerinin daha fazla genç kadın tarafından kullanılmasını sağlamak için kampanyalar yürütülmelidir. Verilen ücret sübvansiyonları ve çocuk bakım desteklerinin süre ve miktarlarında, NEİY kadın oranının yüksek olduğu bölgelere göre farklılaştırılmış politikalar uygulanmalıdır (İŞKUR, 2025b).

-Kadın girişimciliğinin desteklenmesi: Türkiye’de girişimciliğin geliştirilmesine yönelik teşviklerin önemli bir bölümü, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) aracılığıyla sağlanmaktadır. Genç ve kadın

girişimciliğini teşvik etmeye yönelik olarak, sunulan mali desteklerin üst limitlerine bu gruplar lehine özel ilaveler yapılmaktadır (KOSGEB, 2025). Ancak, bu politikaların etkinliğinin düzenli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Özellikle genç kadın girişimciler açısından desteklerin geri ödeme süresi veya oranlarında farklılaştırmaya gidilmesi gibi uygulamaların da politika tasarımı sürecinde dikkate alınması gerekmektedir.

-Veri yönetimi ve kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi: Türkiye’de NEİY sorununun çözümü için kapsamlı bir makroekonomik politika çerçevesine ihtiyaç vardır. İşgücüne katılmayan genç potansiyelini de yansıtmaları bakımından NEİY konusunun daha fazla tartışılması, heterojen bir yapıya sahip bu genç nüfus üzerine araştırmaların artırılması gerekmektedir. Özellikle cinsiyet temelli farklılıkları izleyen araştırmalarla NEİY gençlerin yapısı, karşılaştıkları güçlükler, ihtiyaçları vb. konularda daha fazla veri toplanması ve makro ölçekte bu bilgilerin toplulaştırarak ilgili kurumlarla ve kamuoyuyla paylaşılacağı bir platform kurulması gerekmektedir. NEİY sorununun çözümüne yönelik projeler gerçekleştiren ve politikalar uygulayan dağınık yapıda çok sayıda kamu kurumu bulunmaktadır (Şahin vd., 2021, ss. 265-280). Bunlar arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi de NEİY kadın sorununun çözümünü hızlandıracaktır. Son yıllarda özellikle kadınların işgücüne katılımını ve istihdamını artırmaya yönelik önemli kamusal politika adımları atıldığı görülmektedir. Başta İŞKUR, KOSGEB, Sosyal Güvenlik Kurumu olmak üzere çok sayıda kamu kurumu tarafından kadın istihdamını geliştirmeye yönelik çeşitli destekler verilmektedir. Bu desteklerin NEİY kadınlar bakımından etkinliğini takip edecek sistemlerin oluşturulması ve bölgeler arası farklılıkları da dikkate alan ihtiyaç ve hedef odaklı politikaların geliştirilmesi, kamu kaynaklarının da etkin ve verimli kullanılmasını sağlayacaktır.

-Uluslararası uygulamalar ve karşılaştırmalı araştırmalar: AB ve gelişmiş ülkelerde hem NEİY oranı, hem de erkeklere kıyasla NEİY’ler içinde kadın oranı daha düşüktür. Bu ülkelerde son yıllarda yaşanan nüfus nedeniyle NEİY gençlerin eğitime ve istihdama katılımını artırmak bakımından kapsamlı politika önlemleri hayata geçirilmektedir. Bu çalışmanın kapsamını aşmakla birlikte gelecek çalışmalarda araştırmacıların, söz konusu ülke deneyimlerini incelemesi, Türkiye için yol gösterici olabilir. Bu çerçevede, başarılı ülke örneklerinin sistematik biçimde analiz edilmesi de yeni politika tasarımlarına katkı sunacaktır.

-Multidisipliner yaklaşımın gerekliliği: Bu çalışmada NEİY kadın konusu daha çok eğitim, istihdam ve kamu politikaları çerçevesinden ele alınmıştır. Ancak NEİY olmanın sebep ve sonuçları bakımından, sosyolojik ve psikolojik boyutlarının da incelenerek multidisipliner bir bakış açısıyla konunun ele alınması gerekmektedir. Böylece Türkiye’deki genç kadınların hem ekonomik hem de toplumsal anlamda güçlenmesini sağlayacak bütüncül politika önerilerinin geliştirilmesine imkân sağlayacaktır.

Sonuç olarak çalışmanın bulguları, NEİY kadınların yapısal ve çok boyutlu dezavantajlarla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, cinsiyet eşitliğini merkeze alan ve sosyal, ekonomik, kültürel müdahaleleri bütüncül biçimde ele alan kapsamlı politika setlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Uygun tasarlanmış, izlenebilir ve bölgesel farklılıkları gözeten kamu politikaları, NEİY kadın oranını azaltarak Türkiye’nin demografik fırsat penceresini değerlendirmesine katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Abayasekara, A., & Gunasekara, N. (2019). Determinants of youth not in education, employment or training: evidence from Sri Lanka. *Review of Development Economics*, 23(4), 1840-1862. <https://doi.org/10.1111/rode.12615>.
- Açar, E. (2022). *OECD ülkelerinde ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin makroekonomik belirleyicilerinin panel veriyle araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ak, Y., Polat, K., Toktaş, D., & Şahin Söylemez, S. (2021). Neden ve etki boyutlarıyla “Ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY)” olan gençler. L. Şahin, M. E. Kocakaya & O. Akgül (Ed.), *Türkiye’de eğitim, istihdam ve yetiştirmede olmayan gençler* (1-122). İstanbul Üniversitesi Yayınevi, Yayın No: 5297. DOI: 10.26650/B/SS46.2021.014

- Akgül Yılmaz, G., & Nalbant Efe, G. (2022). *Türkiye’de kadın girişimciliği: Durum tespiti, ihtiyaçlar ve politika önerileri*. Maliye Hesap Uzmanları Vakfı Yayınları, No: 35.
- Bacher, J., Tamesberger, D., Leitgöb, H., & Lankmayer, T. (2014). Not in education, employment or training: Causes, characteristics of NEET-affected youth and exit strategies in Austria. *Working paper*, ISW – IBE – JKU. A study for the Federal Ministry of Labour, Social Affairs and Consumer Protection (BMASK) Erişim adresi: https://forschungsnetzwerk.ams.at/dam/jcr:e48001c1-49a1-4163-8a24-19ab85f30ea3/NEET_Austria_2014_final-1.pdf
- Bingöl, U. (2020). The macroeconomic determinants of NEET: A panel data analysis for fragile five Countries and Russia. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 18(4), 173-189. <http://dx.doi.org/10.11611/yead.822305>
- Caliendo, M., & Schmidl, R. (2016). Youth unemployment and active labor market policies in Europe. *IZA Journal of Labor Policy*, 5(1). doi:10.1186/s40173-016-0057-x.
- Caroleo, F. E., Rocca, A., Mazzocchi, P., & Quintano, C. (2020). Being NEET in Europe before and after the economic crisis: An analysis of the micro and macro determinants. *Social Indicators Research*, 149(3), 991-1024. <https://doi.org/10.1007/s11205-020-02270-6>.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) (2021). *Ulusal genç istihdam stratejisi 2021-2023*. <https://www.csgeb.gov.tr/Media/gnoh0xgh/ulusal-gen%C3%A7-istihdam-stratejisi-ve-eylem-plan%C4%B1-2021-2023.pdf>
- Dama, N. (2017). *Türkiye’nin eğitim, öğrenim ve çalışma sürecinde olmayan gençleri*. SETA Vakfı, No: 198. Erişim Adresi: https://www.setav.org/assets/uploads/2017/05/Analiz_198.pdf
- Dias, T. S., & Vasconcelos, A. M. N. (2020). Heterogeneity among young people neither in employment nor in education in Brazil. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 688(1), 208–224. doi:10.1177/0002716220913234.
- Driscoll, J. C., & Kraay, A. C. (1998). Consistent covariance matrix estimation with spatially dependent panel data. *Review of Economics and Statistics*, 80(4), 549-560.
- Elitaş, Z. (2025). Individual and family related determinants of NEET probability: An empirical study for Türkiye. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 538-567.
- Erdoğan, E., Yentürk, N., Akyüz, A. A., Kurtaran, Y., Yurttagüler, L., Dursun, K., & Oy, B. (2017). Being a NEET in Turkey: Determinants and consequences. Power2Youth Working Paper, No: 30. https://www.iai.it/sites/default/files/p2y_30.pdf
- Eurofound (2012). *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*. Publications Office of the European Union, Luxembourg. <https://www.eurofound.europa.eu/en/publications/2012/neets-young-people-not-employment-education-or-training-characteristics-costs-and>
- European Training Foundation (ETF) (2020). *Unlocking youth potential in south eastern Europe and Turkey. Skills development for labour market and social inclusion*. https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2020-10/youth_in_seet.pdf
- Eurostat (2025a). Young people neither in employment nor in education and training by sex, age and labour status (NEET rates). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/edat_lfse_20/default/table?lang=en
- Eurostat (2025b). Young people neither in employment nor in education and training by sex and NUTS 2 region (NEET rates). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/edat_lfse_22/default/table?lang=en
- Eurostat (2025c). Early leavers from education an training by sex and labour status. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/edat_lfse_14_custom_16491681/default/table?lang=en
- Gutiérrez-García, R.A., Benjet, C., Borges, G., Méndez Ríos, E., & Medina-Mora, M.E. (2018). Emerging adults not in education, employment or training (NEET): Socio-demographic characteristics, mental health and reasons for being NEET. *BMC Public Health*, 18, 1201. <https://doi.org/10.1186/s12889-018-6103-4>
- Harun M. S., Ali, N.M., & Khan, L.N.M. (2020). The determinants of Malaysian’s youth not in employment, education or training. 2020 Asia-Pacific Statistics Week, 15-19 June, Thailand. https://www.unescap.org/sites/default/files/APS2020/65_The_Determinants_of_Malaysian_Youth_not_in_Employment_Education_or_Training.pdf
- Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB). İller itibarıyla Merkezi Yönetim bütçe istatistikleri. <https://muhasabat.hmb.gov.tr/iller-itibariyle-merkezi-yonetim-butce-istatistikleri-2004-2019>
- ILO (2024). *Global employment trends for youth 2024, decent work, brighter futures*. Geneva: International Labour Office, <https://doi.org/10.54394/ZUUI5430>
- ILOSTAT (2025). Proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training. https://rshiny.ilo.org/dataexplorer27/?lang=en&segment=indicator&id=SDG_0861_SEX_RT_A

- IMF (2025). Country composition of WEO groups. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/April/groups-and-aggregates>
- Istance, D., Rees, G., & Williamson, H. (1994). *Young people not in education, training or employment in South Glamorgan*. South Glamorgan Training and Enterprise Council, Cardiff.
- İŞKUR (2025). İstatistik yıllıkları. <https://www.iskur.gov.tr/kurumsal-bilgi/istatistikler/>
- İŞKUR (2025b). Kadın istihdamı için pozitif ayrımcılık projesi. <https://www.iskur.gov.tr/isveren/kadin-istihdami-icin-pozitif-ayrimcilik-projesi/#:~:text=%C4%B0%C5%9Fverenlere%3B%20Proje%20kapsam%C4%B1nda%20%C3%A7al%C4%B1%C5%9F%C4%B1rd%C4%B1klar%C4%B1%20her,TL%20%C3%A7ocuk%20bak%C4%B1m%20deste%C4%9Fi%20verilecektir>
- Kaya, H. (2023). *Does social assistance facilitate youth female's exit from NEET?*. Master Thesis, Middle East Technical University. OPENMETU Tez Merkezi.
- Kılıç, Y. (2014). Türkiye'de ne eğitimde ne istihdamda ne de yetiştirmede (NEİY) yer alan gençler. *Eğitim ve Bilim*, 39(175), 121-135. DOI: 10.15390/EB.2014.3094
- KOSGEB (2025). Girişimci destek programı. <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/1231/girisimci-destek-programi>
- Kovrova, I., Lyon, S., & Rosati, F. C. (2013). NEET youth dynamics in Indonesia and Brazil: a cohort analysis. *Understanding Children's Work Programme Working Paper Series*, March. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/81b760637f22dc1f26465c9397efdac2-0050022022/original/NEET-Youth-cohort-effects-Indonesia-Brazil.pdf>
- Köken, M., & Koç, S. (2022). Türkiye'de bölgesel NEET verilerinin mekânsal panel veri analizi. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*, 10(2), 113-129.
- Lüküslü D., & Çelik, K. (2022). Gendering the NEET category: young NEET women in Turkey. *Turkish Studies*, 23(2), 200-222. <https://doi.org/10.1080/14683849.2021.1882861>
- Mehmetaj, N., & Khindi, N. (2022). Public expenses in education and youth unemployment rates—A vector error correction model approach. *Economies*, 10(293), 1-14. <https://doi.org/10.3390/economies10120293>
- OECD (2025). Share of young adults who are not employment nor in formal education or training (NEET). <https://data-explorer.oecd.org/>
- Öğüt, A. (2006). Türkiye'de kadın girişimciliğin ve yöneticiliğin önündeki güçlükler: cam tavan sendromu. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(1), 56-78.
- Özdemir, M.O., Metin Özcan, K., & Üçdoğru Birecikli, Ş. (2023). Youth not in employment, education or training (NEET) in Turkey. A regional analysis. *Ege Akademik Bakış*, 23(3), 409-426. Doi: 10.21121/eab.1178984
- Özer, M., & Suna, E. (2023). Youth not in employment, education or training (NEET): Current policies and improvements in Türkiye. TRT World Research Center, Discussion Paper. https://researchcentre.trtworld.com/wp-content/uploads/2023/03/Young-People_V4.pdf
- Pattinasarany, I.R.I. (2019). Not in employment, education or training (NEET) among the youth in Indonesia: the effects of social activities, access to information, and language skills on NEET youth. *MASYARAKAT: Jurnal Sosiologi*, 24(1), 1-25. <https://doi.org/10.7454/mjs.v24i1.10308>
- Pehlivan, E. (2022). *Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin zaman yoksulluğu bağlamında ev işi ve boş zamanlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ranzani, M., & Rosati, F.C. (2013). The NEET trap: A dynamic analysis for Mexico. *Understanding Children's Work Programme Working Paper Series*, March 2013. https://labordoc.ilo.org/discovery/delivery/41ILO_INST:41ILO_V2/1287666940002676
- Social Exclusion Unit (1999). Bridging the gap: New opportunities for 16-18 year olds not in education, employment or training. London, The Stationery Office, July. <https://dera.ioe.ac.uk/id/eprint/15119/2/bridging-the-gap.pdf>
- Susanli, Z.B. (2016). Understanding the NEET in Turkey. *Eurasian Journal of Economics and Finance*, 4(2), 42-57. <https://doi.org/10.15604/ejef.2016.04.02.004>
- Şahin Demir, S. A. (2023). *Ne eğitimde ne istihdamda bulunan kadınlar Ankara örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, L., Ersöz, H.Y., Demir, İ., Kocakaya, M.E., Akgül, O., & Bükey, A.M. (2023). The relationship between cause and effect dimensions of young people's being "not in education, employment, or training (NEET)" in Turkey. *Sustainability*, 15, 15274. <https://doi.org/10.3390/su152115274>

- Şahin, L., Kocakaya, M.E., & Akgül, O. (2021). Türkiye'nin ulusal NEİY stratejisi: Kurumsal yaklaşım ve öneriler. L. Şahin, M. E. Kocakaya & O. Akgül (Ed.). *Türkiye'de eğitim, istihdam ve yetiştirmede olmayan gençler* (251-286). İstanbul Üniversitesi Yayınevi. DOI: 10.26650/B/SS46.2021.014
- Tamesberger, D., & Bacher, J. (2014). NEET youth in Austria: A typology including socio-demography, labour market behaviour and permanence. *Journal of Youth Studies*, 17(9), 1239-1259. DOI: <https://doi.org/10.1080/13676261.2014.901492>.
- Tatar, M., & Öztürk, M. (2024). Türkiye'de NEET gençliği sorunsalına çözüm: NEET izleme merkezlerinin oluşturulması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 53, 133-152. <https://doi.org/10.52642/susbed.1405239>
- Tolgay, C., & Çakır, Ö. (2022). Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin genç işsizliğine yönelik algıları üzerine bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(4), 1680-1707. <http://dx.doi.org/10.16953/deusosbil.1121889>
- TÜİK (2021). Türkiye aile yapısı araştırması. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813>
- TÜİK (2024). Türkiye'de istatistiklerle kadın. https://www.tuik.gov.tr/media/announcements/istatistiklerle_kad%C4%B1n2024.pdf
- TÜİK (2025a). İşgücü istatistikleri. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=65&locale=tr>
- TÜİK (2025b). Ulusal eğitim istatistikleri. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=65&locale=tr>
- TÜİK (2025c). İstatistiklerle gençlik. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2023-53677>
- TÜİK (2025d). Bölgesel istatistikler. <https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/anaSayfa.do?dil=tr>
- Yiğit B., Çakmak B.Y., & Çakmak, E.E. (2023). NEET in Turkey: A typology including jobless youths, parental education and employment status as determinants. *Education + Training*, 65(5), 731-748. <https://doi.org/10.1108/ET-01-2023-0005>
- Zudina, A. (2018). The pathways that lead youth in NEET: The case of Russia. *HSE Economic Journal*, 22(2), 197-227. <https://doi.org/10.17323/1813-8691-2018-22-2-197-227>

Çıkar Çatışması: Yoktur

Finansal Destek: Yoktur

Etik Onay: Yoktur

Yazar Katkısı: Gözde NALBANT EFE (%100)

Conflict of Interest: None

Funding: None

Ethical Approval: None

Author Contributions: Gözde NALBANT EFE (%100)

EKLER**Ek 1: Tanımlayıcı İstatistikler**

Değişken	Gözlem sayısı	Ortalama	Standart sapma	Minimum	Maksimum
NEİY1	364	35,39	9,92	18,3	72,1
NEİY2	364	42,64	8,99	25,5	74,5
GENC	364	36,38	11,58	22,16	74,24
YASL	364	13,82	4,64	5,73	29,22
HZMT	364	49,73	7,53	30,24	66,44
İSSZ	364	10,39	4,53	3,4	33,5
KEH	364	4826,76	3870,6	956,41	22545,76
İSKR1	364	4436	7668	95	64796
İSKR2	364	6607	10541	165	88094
UNİ1	364	17,59	6,06	2,05	30,68
UNİ2	364	31,61	10,41	5,86	51,95

Ek 2: Çoklu Doğrusal Bağlantı Testi

Değişken	Denklem (1)		Değişken	Denklem (2)	
	VIF	1/VIF		VIF	1/VIF
GENC	6,74	0,2642	GENC	3,91	0,2558
YASL	4,06	0,2463	YASL	3,83	0,2612
HZMT	1,20	0,8352	HZMT	1,19	0,8407
İSSZ	1,78	0,5604	İSSZ	1,80	0,5565
KEH	2,24	0,4456	KEH	3,34	0,2998
İSKR1	3,31	0,3020	İSKR2	3,49	0,2865
UNİ1	6,74	0,1484	UNİ2	8,33	0,1200
COVD	1,10	0,9115	COVD	1,12	0,8937
Ortalama	3,03			3,37	

Ek 3: Varsayım Testleri

	Denklem (1)		Denklem (2)	
	Test istatistiği	Olasılık değeri	Test istatistiği	Olasılık değeri
LR testi	109,88	0,00	81,82	0,000
Hausman testi	59,13	0,000	69,03	0,000
Wald Testi	732,63	0,000	160,70	0,000
Pesaran CD testi	2,735	0,006	0,483	0,629
(LBI) testi	1,15		1,06	
(D-W) testi	1,26		1,22	

Young Female Not in Education or Employment (NEET) in Türkiye: Regional Analysis for 2010-2023 Period

Gözde Nalbant Efe

Extended Abstract

Türkiye has significant potential in terms of young population density. Therefore, qualified education and employment opportunities to be provided to young people in Türkiye carry the potential for significant economic growth and social welfare increase in the long term (ÇSGB, 2021, p. 7). However, 22 out of every 100 young people (2.9 million) between the ages of 15-24 in Türkiye are not in education, employment, or training (NEET). This is even more common for young women. In 2023, 16 out of every 100 males and 30 out of every 100 females between the ages of 15-24 are NEETs. When the definition of NEET is expanded to include the 15-29 age group, this difference widens even further, with 15.6% of males and 36.3% of females being neither in education nor in employment (TÜİK, 2025a).

This study examines the situation of NEET young women in Türkiye along two main dimensions. First, using descriptive statistics, it outlines the structural framework of the NEET female rate in light of indicators related to education and the labor market. Second, employing NUTS-2 level data for the 2010–2023 period, it empirically analyzes the factors affecting the NEET female rate using a panel data model.

Descriptive findings show that a significant proportion of NEET youth in Türkiye are women, and one of the main reasons for this is the persistently low female labor force participation rate. Especially among women aged 25 and over, gender-based roles such as household and caregiving responsibilities lead to their exclusion from employment. Moreover, although young women have, on average, higher educational attainment than young men, structural problems in labor force participation reinforce gender inequality in NEET rates. Descriptive statistics also reveal that women's unemployment rates and entrepreneurship indicators are more unfavorable compared to those of men.

Compared to the European Union, OECD, and other developed countries, the NEET female rate in Türkiye is considerably high. While there is no significant gender disparity in the NEET population of these countries, the concentration of women among NEET youth in Türkiye reveals that the problem has a gender-based structural dimension. Therefore, in order for education and employment policies targeting youth to be effective, this deep gender gap must be taken into account, and a gender equality perspective must be placed at the center of policy design processes.

In this context, the second key dimension of the study is devoted to the empirical analysis of the factors determining the NEET female rate. This analysis considers not only individual and demographic characteristics but also the regional effects of education and employment policies implemented by the public sector.

Findings from the panel data analysis using regional data reveal that increases in public education expenditures and the proportion of female university graduates significantly reduce the NEET female rate. Rising regional unemployment and youth/elderly dependency ratios increase the NEET female rate, whereas the growing share of the service sector in GDP has a mitigating effect. Additionally, an increase in the number of young women placed in jobs through the Turkish Employment Agency (İŞKUR) is associated with a decline in NEET rates among women, suggesting that enabling women to access stable employment prevents them from becoming NEET.

Based on these findings, the policy recommendations developed are as follows:

- *Development of human capital:* Reducing the high NEET female rate in Türkiye requires prioritizing women's educational attainment. Participation in higher education is a key factor in avoiding NEET status, and access to university education for young women should be supported. At the same time, vocational training programs for young women not enrolled in higher education should be expanded to facilitate their integration into the labor market. In this regard, increasing public education expenditures, especially in higher and vocational education, will contribute to long-term human capital development.

- *Strengthening the education-employment nexus:* Preparing the high NEET female population to meet labor market demands and coordinating their transition into employment are primarily public responsibilities. With Türkiye's demographic window still open, monitoring educational and employment opportunities for young women more closely, equipping them in line with the needs of the rapidly evolving economy, and supporting their labor market entry are crucial. In the short term, linking the monitoring of sectoral employment capacities—particularly in services—with education and training programs can enhance women's employability.

- *Reducing gender-based barriers to labor market entry:* Policies focused solely on unemployment delay, addressing the structural barriers young women face. For many young women, the first obstacle is entering the labor market, not unemployment. Public policies must address areas such as childcare and eldercare, which are traditionally assigned to women. Accessible and affordable childcare, eldercare, and disability services should be urgently expanded. Public awareness campaigns that challenge societal attitudes toward women's employment should be implemented.

- *Targeting active labor market policies:* Among active labor market policies, job search assistance and wage subsidies are known to be the most effective in promoting youth employment (Caliendo & Schmidl, 2016). Campaigns should be conducted to encourage more young women to use İŞKUR's counseling and placement services. Wage subsidies and childcare support policies should be tailored to the needs of regions with high NEET female rates (İŞKUR, 2025b).

- *Supporting women's entrepreneurship:* A significant portion of entrepreneurship support in Türkiye is provided through the Small and Medium Enterprises Development Organization (KOSGEB). For youth and women entrepreneurs, specific financial incentives are offered. However, the effectiveness of these policies must be regularly monitored and evaluated. Especially for young female entrepreneurs, differentiated repayment terms or incentive structures should be considered in the policy design process.

- *Strengthening data management and inter-institutional coordination:* Addressing the NEET problem in Türkiye requires a comprehensive macroeconomic policy framework. To reflect the potential of youth not in the labor force, further discussion and research are needed on the heterogeneous structure of the NEET population. More data should be collected on the structure, needs, and challenges of NEET youth—especially through gender-sensitive studies—and shared with institutions and the public through a centralized platform. Many public institutions implement fragmented policies or projects targeting NEET youth (Şahin et al., 2021, pp. 265–280). Improving coordination among these actors would accelerate solutions for NEET women. In recent years, significant steps have been taken to increase women's labor force participation. Agencies such as İŞKUR, KOSGEB, and the Social Security Institution offer a range of support for women's employment. Establishing systems to monitor the effectiveness of these supports for NEET women and designing needs-based and region-sensitive policies will ensure the efficient use of public resources.

- *International practices and comparative research:* In the EU and other developed countries, both overall NEET rates and the share of women within the NEET population are lower. Due to aging populations, these countries have recently introduced comprehensive measures to enhance young people's participation in education and employment. While it is beyond the scope of this study, future research should examine the experiences of these countries as guidance for Türkiye. Systematic analysis of successful country cases can contribute to the design of new policies.

- *Necessity of a multidisciplinary approach:* This study focuses on NEET women from the perspective of education, employment, and public policy. However, it is also necessary to consider the sociological and psychological dimensions of being NEET to develop a comprehensive and multidisciplinary approach. Such an approach can help design holistic policies that empower young women both economically and socially in Türkiye.

In conclusion, the findings of this study demonstrate that NEET women face structural and multidimensional disadvantages. Therefore, comprehensive policy frameworks that place gender equality at their core and incorporate social, economic, and cultural interventions in an integrated manner are essential. Well-designed, trackable, and regionally sensitive public policies can reduce NEET female rates and help Türkiye make the most of its demographic window of opportunity.